
**SEPA-Maksukäytännön käyttöönoton arviointi yrittäjän
näkökulmasta**

Ammattikorkeakoulututkinnon opinnäytetyö

Liiketalouden ko.

Hämeenlinna, 20.11.2009

Aki Somerkallio

Liiketalouden ko.
HÄMEENLINNA

Työn nimi	SEPA-maksukäytännön käyttöönoton arviointi yrittäjän näkökulmasta
Tekijä	Aki Somerkallio
Ohjaava opettaja	Jorma Saarinen
Hyväksytty	24.11.2009
Hyväksyjä	Jorma Saarinen

HÄMEENLINNA
Liiketalouden koulutusohjelma
Laskentatoimi ja rahoitus

Tekijä	Aki Somerkallio	Vuosi 2009
Työn nimi	SEPA-maksukäytännön käyttöönoton arviointi yrittäjän näkökulmasta	

TIIVISTELMÄ

Opinnäytetyössä tarkastellaan siirtymistä kansallisesta maksutoiminnasta eurooppalaiseen maksutoiminnan näkökulmaan, SEPAan. Tarkoituksena oli selvittää, mitä maksutoiminnan muutoksia siirtymä aiheuttaa yrittäjille ja miten he ovat nämä muutokset ottaneet vastaan. Opinnäytetyön tutkimus toteutettiin Kanta-Hämeen alueella ja sen toimeksiantajana on Hämeen Yrittäjät Ry.

Työn alun teoriaosuudessa tarkastellaan tämän siirtymän aiheuttamia maksutoiminnassa tapahtuvia muutoksia. Teoriatietoihin on käytetty pääosin Internet-lähteitä, koska suoraan aiheeseen liittyvää kirjallista lähdetietoa ei opinnäytetyön tekohetkellä ollut.

Tutkimus toteutettiin yrittäjille suunnatulla sähköisellä kyselylomakkeella. Toisena tutkimusmenetelmänä käytettiin teemahaastatteluja, joihin haastateltavat valittiin kyselylomakkeen vastausten perusteella. Näin tutkimukseen saatiin sekä kvantitatiivista että kvalitatiivista tulost materiaalia.

Kyselyyn vastanneet olivat kaikki pienyrityksiä. Tutkimustulokset osoittivat, ettei aihealueen tietämys ole kohderyhmällä kokonaisuudessaan vahvalla pohjalla. Moni yrittäjä koki, ettei aihe koske heidän toimintaansa. Lisäinformaation tarve oli vastausten mukaan tällä yrittäjälueella suuri. Näistä syistä yhtenäisen euromaksualueen vastaanotto oli enimmäkseen neutraali tai negatiivinen.

Johtopäätöksenä nähtiin, että yhtenäinen euromaksualueen ollessa pakkomuutos, ei sen ”markkinoimiseen” ole nähty tarpeeksi vaivaa, mikä on hankaloittanut siirtymän vastaanottamista.

Avainsanat SEPA, yhtenäinen euromaksualue, yrittäjyys, pienyritys, maksuliikenne

Sivut 33 s. + liitteet 7 s.

HÄMEENLINNA

Degree Programme in Business Economics

Accounting and Finance Option

Author

Aki Somerkallio

Year 2009**Subject of Bachelor's thesis**Assessment of SEPA Payment Transactions from an Entrepreneur's Perspective

---

ABSTRACT

The aim of this thesis was to examine the shift from national payment transactions to a European payment practice SEPA. The objective was to go through changes in payment transactions from entrepreneurs' perspective, and to examine how well the changes have been adopted. This work was commissioned by Hämeen Yrittäjät Ry and it was carried out in the area of Kanta-Häme.

To begin with, the theoretical part of the thesis deals with the changes in payment transactions caused by the shift to SEPA. Background information was collected from the sources of the Internet. This is because there was a lack of relevant literature at the time this thesis was done.

The first research was carried out using an electronic questionnaire aimed at entrepreneurs. The second research method consisted of thematic interviews, and the interviewees were chosen on the basis of their answers in the questionnaire. Hence, the research included both qualitative and quantitative material.

All the answers to the survey came from small businesses. The research findings indicated that the knowledge base about SEPA was not very good among small entrepreneurs. Many entrepreneurs felt that the subject did not concern their business activities at all. The need for further information was obvious. For these reasons the reception of one single euro payment area was mostly neutral or negative.

In conclusion, as SEPA is an obligatory change, efforts for "marketing" this change have not been adequate and this has made it harder to adopt.

Keywords

SEPA, single euro payments area, entrepreneur, small business, payment transaction

Pages

33 p. + appendices 7 p.

SISÄLLYS

1	JOHDANTO.....	1
2	LYHYESTI SEPASTA	2
2.1	Euroopan yhteisön kehitys	2
2.2	SEPAn vaikutusalueet	3
2.2.1	Maksupalvelulainsäädäntö.....	4
2.2.2	Maksujärjestelmän uudelleenjärjestelyt	5
2.2.3	SEPA-tilisiirto	6
2.2.4	SEPA-maksukortit	8
2.2.5	SEPA-suoraveloitus.....	9
3	SEPAN KÄYTTÖÖNOTTO.....	11
3.1	Tausta ja nykytilanne	11
3.2	Tulevaisuuden näkymät.....	12
3.3	SEPAn tilanne Suomen ulkopuolella	12
4	SEPAN KÄYTTÖÖNOTTO YRITTÄJIEN NÄKÖKULMASTA.....	14
4.1	Hyödyt.....	14
4.2	Haasteet	15
4.3	Muutokset yrityksen maksutoimintaan	16
5	TUTKIMUS	18
5.1	Vaihe I: sähköpostikysely	18
5.2	Vaihe II: yrittäjähaastattelut	19
5.3	Vaihe III: asiantuntijahaastattelut.....	19
6	TUTKIMUSTULOKSET	20
6.1	Vastaajakunta	20
6.2	SEPAn tunnettavuus.....	21
6.3	SEPAn vastaanottaminen ja toimenpiteet yrityksissä	21
6.4	SEPA-siirtymän informaatio	23
6.5	Yrittäjiä askarruttaneet seikat SEPAssa	24
6.5.1	Sirukorttimaksujen viiveet.....	24
6.5.2	Suoraveloituksen ja maksuviitteen korvaantuminen	25
6.5.3	Hyöty yrittäjille	25
6.5.4	Muutosten vaikutus käteisen käyttöön	26
6.5.5	Syitä SEPAan siirtymiselle.....	26
6.5.6	SEPA verkkokaupassa.....	27
6.5.7	SEPAn vaikutukset pankki- ja luottoyhtiöihin	27
6.5.8	Pankkien eritahtinen eteneminen SEPA-toiminnassa.....	27
7	TULOSTEN LUOTETTAVUUDEN ARVIOINTI.....	29
8	TULOSTEN HYÖDYNNETTÄVYYS HÄMEEN YRITTÄJÄT RY:SSÄ	30

---

9 JOHTOPÄÄTÖKSET 31

LÄHTEET 36

LIITE 1 Yrityksen SEPA -valmiuden tarkistuslista

LIITE 2 Sähköpostikysely

LIITE 3 Teemahaastattelurunko

1 JOHDANTO

Tämä opinnäytetyö käsittelee SEPA-maksuinfrastruktuuriin siirtymistä yrittäjien näkökulmasta. Aihe on hyvin ajankohtainen nyt vuonna 2009, kun eletään kyseisen siirtymän keskivaiheilla, ja asia alkaa viimeistään loppuvuodesta olla ajankohtainen kaikille maksutoimintaa harjoittaville henkilöille, eritoten yrittäjille. Työn toimeksiantajana on Hämeen Yrittäjät Ry, joille tämä opinnäytetyö tutkimuksineen tuottaa informaatiota, kuinka tällainen hyvin laaja siirtyminen on otettu yrittäjien keskuudessa vastaan, ja minkälaisia ajatuksia ja kysymyksiä tämä on heissä herättänyt. Tekijää itseään aihe kiinnostaa sekä työtehtävien puolesta että muutenkin.

Työn tavoitteena on selvittää juuri aiemmin kerrottu pohdinnan aihe: miten yrittäjät ovat saaneet informaatiota tämän siirtymän alueilta, onko siirtymä ylipäänsä tiedostettu ja millä tasolla? Miten he ovat tämän siirtymän ottaneet vastaan? Katsovatko yrittäjät siirtymän ajankohtaiseksi tai ylipäänsä aiheelliseksi? Onko siirtymästä noussut joitain suurempia ongelmia ja jos on, niin missä seikoissa? Aihetta käsitellään täten ilmiönä niinkään pureutumatta yksityiskohtiin, joita on valtavasti. Unohtamatta työstä kuitenkin niitä yksityiskohtia, jotka ovat tutkimukseen osallistuneita mietittyneet ja näin ollen vaativat syvempää tarkastelua.

Teoria työhön on hankittu enimmäkseen sähköisistä vartenotettavista lähteistä, kuten Finanssialan keskusliiton ja Euroopan keskuspankin julkaisemista julkaisuista. Teoriatietoa on saatu myös asiantuntijoille toimitettujen haastatteluiden ja keskustelujen pohjalta.

Tutkimuksessa käytettiin kvantitatiivisia sekä kvalitatiivisia menetelmiä. Näitä kahta menetelmää käyttäen saatiin toinen toistaan tukevia tutkimustuloksia. Suuremmalle yrittäjäkunnalle lähetettiin siis aluksi sähköinen kyselylomake. Kyselylomakkeen pohjalta saatiin määrällisiä vastauksia siihen, kuinka moni yrittäjä on mitäkin mieltä tutkitusta aiheesta. Näiden vastanneiden joukosta poimittiin ne, joille suoritettiin teemahaastattelut. Perusteena poiminnalle oli haastattelu halukkuus, jota tiedusteltiin sähköisen kyselylomakkeen lopussa. Teemahaastatteluista saatiin syventäviä vastauksia tutkimuksen kysymyksiin. Näiden tutkimustulosten pohjalta käytiin haastattelemassa alan asiantuntijoita, joilta saatiin vastaukset yrittäjiä askarruttaviin kysymyksiin, sekä yleistä tietoa kumpaankin suuntaan. Aihetta tutkiessa pohdittiin myös, kuinka tällainen suurehkoiksi luokiteltava siirtymä olisi optimaalisinta toteuttaa, tietenkin tutkimuksen laajuuden mukaisesti.

Mikäli työssä ilmenee sanoja jotka eivät ole lukijalle tuttuja, työn lopussa on terminologia-osio, josta voi tarkastaa sanan merkityksen.

2 LYHYESTI SEPASTA

SEPA tarkoittaa yhtenäistä euromaksualuetta, ja on lyhennys englanninkielisistä sanoista *Single Euro Payments Area* (jatkossa SEPA), joka lyhykäisesti kertookin asian ytimen. SEPAssa on siis kyse uudesta Euroopan unionin laajuisesta maksuinfrastruktuurista, jonka myötä maksutoimintakäytännöt yhtenäistyvät kyseessä olevien maiden välillä. Näin ulkomaanmaksu Euroopan unionin alueella toimii samalla kitkattomuudella kuin maan sisäinen maksu. Maiden välisten maksujen lisäksi SEPAlla pyritään helpottamaan Euroopan unionin alueella matkustavien maksutoimintaa. Ajatuksena on, ettei matkustajalla tarvitsisi olla useaa korttia tai erilaisia valuuttatilejä varmistamassa rahan saatavuutta eri Euroopan unionin maissa, vaan yksi pankkikortti ja -tili riittäisivät. (Haverinen 2008, 2).

Näiden yhtenäistämistoimien ansiosta myös eri Euroopan unionin maissa sijaitsevien yritysten ja kuluttajien tasavertaisuus paranee. Kysymys on myös Euroopan unionin alueen kilpailutilanteen parantamisesta. Esimerkiksi Euroopan unionin alueen pankeilla tulee olemaan helpompaa kilpaila kansainvälisistä yrityksistä, kyseisen yrityksen kansallisen pankin kanssa. Kilpailu paranee, koska tarjontaa on helpompi vertailla läpinäkyvän hinnoittelun ja pankkien tehokkuuksien tasavertaisuuden ansiosta. (Haverinen 2008, 2; Leinonen 2008b, 22).

2.1 Euroopan yhteisön kehitys

Eurooppa on nivoutunut pikkuhiljaa yhä yhtenäisemmäksi joukoksi demokraattisia valtioita. Kaikki alkoi 50-luvulla allekirjoitetusta Euroopan hiili- ja teräsyhteisön perustamissopimuksesta, jolla tähdättiin taloudellisiin etuuksiin vapaan liikkuvuuden, kilpailusääntöjen ja yleensä kyseisen alan nykyaikaistamisen avulla. Euroopan yhteisö kehittyi vielä saman vuosikymmenen aikana Euroopan talousyhteisöksi, jolloin mukaan tuli lisää taloudellisten tekijöiden yhtenäistämistavoitteita, kuten tulliliitto. (Valtioneuvosto 2009.)

Euroopan yhteisö kasvoi ja kehittyi, ja vuonna 1992 Maastrichtissa pidetyssä hallitusten välisessä konferenssissa päätettiin Euroopan talous- ja rahaliitosta. Tällöin myös Euroopan yhteisöstä tuli Euroopan unioni. Euroopan talous- ja rahaliiton myötä yhteisön taloudellisia toimintoja pyrittiin jälleen helpottamaan yhä suuremman mittakaavan projekteilla, joiden lopullinen tilanne oli jäsenvaltioiden valuuttojen yhtenäistäminen. Käytännössä tämä toteutettiin kolmessa vaiheessa. Ensimmäisen tarkoitus oli taata pääomien vapaa liikkuvuus, talouspolitiikkojen yhteensovittaminen ja keskuspankkien yhteistyön kasvattaminen. Kaksi seuraavaa vaihetta tapahtui 1990-luvun keski- ja loppupuolella, jolloin perustettiin Euroopan rahapoliittinen instituutti ja Euroopan keskuspankki. Lopulta valuuttakurssit kiinnitettiin euroon, josta oli myös ajan myötä tuleva jäsenvaltioiden yhtenäinen rahayksikkö. (Valtioneuvosto 2009.)

Nyt olemme jälleen suuren, ellei suurimman, uudistuksen alla, kun Euroopan unionin viimeisin projekti SEPA asetetaan toimintaan. Tämä uudistus on tarkoitus toteuttaa aikavälillä 2008–2010, jonka jälkeen uudistuksen tulisi olla täysin voimassa, ainakin ensimmäisen vaiheensa osalta.

2.2 SEPAn vaikutusalueet

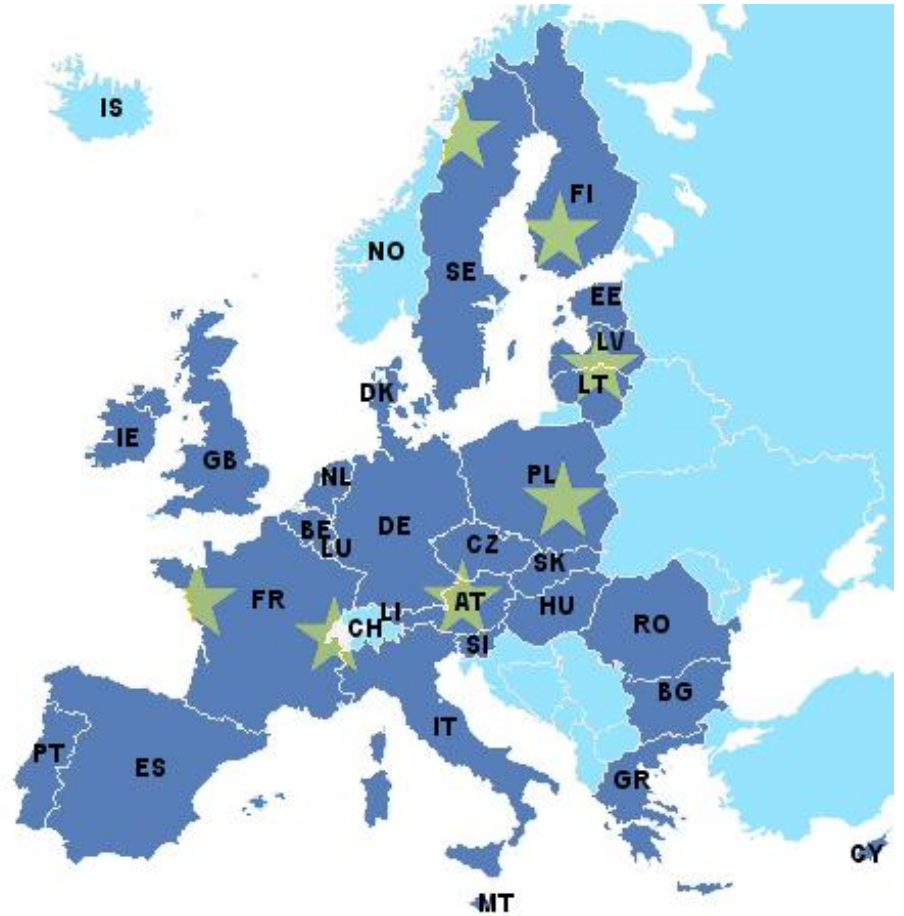
SEPAn vaikutukset välillisesti ovat suuret, koska maksutoimintaa on kaikkialla ja monessa muodossa. Välitön vaikutus tapahtuu maksutoiminnan molemmissa päässä, laskuttajalla ja maksajalla. Kuinka laajalle vaikutukset ulottuvat taas riippuu maksun luonteesta, onko se kahden maan välillä vai yhden maan sisäinen. SEPAlla pyritään tasavertaistamaan Euroopan unionin maiden yrittäjien toimintaa, sekä tietenkin samalla ajetaan myös kuluttajien etuja. Tällä yhtenäistämällä on arvioitu saavutettavan säästöjä noin 30 miljardin euron edestä. (Sormunen 2008, 24.)

SEPA tulee tuottamaan hankaluuksia kansainvälisesti niille Euroopan unionin maille, joissa käytetään edelleen omaa valuuttaa, kuten Englannille. Ruotsissa tilanne ei tuota niin suuria ongelmia, koska siellä on oltu Euroopan unionin alueelle päin valveutuneita jo aikaisemmin. Useilla ruotsalaisilla yrityksillä on käytössä niin sanotut kaksitaskuiset tilit euro- ja kruunumääräisille maksuille. (Nortesuo 2009.)

SEPA vaikutusmaita ovat kaikki Euroopan unionin maat, joita tällä hetkellä on 27: Alankomaat (NL), Belgia (BE), Bulgaria (BG), Viro (EE), Espanja (ES), Irlanti (IE), Iso-Britannia (GB), Italia (IT), Itävalta (AT), Kreikka (GR), Kypros (CY), Latvia (LV), Liettua (LT), Luxemburg (LU), Malta (MT), Portugali (PT), Puola (PL), Ranska (FR), Ruotsi (SE), Saksa (DE), Romania (RO), Slovakia (SK), Slovenia (SI), Suomi (FI), Tanska (DK), Tšekki (CZ) ja Unkari (HU). Näiden ohessa SEPAn vaikutusalueita ovat myös Euroopan talousalueen maat, Islanti (IS), Liechtenstein (LI), Norja (NO) sekä Sveitsi (CH) (kuva 1, sivulla 4).

Euroopan komission julkilausuma Lissabonissa:

”Tavoitteena, että Euroopasta tulee vuoteen 2010 mennessä dynaamisin ja kilpailukykyisin talousalue maailmassa.”
(Haverinen 2008, 4).

KUVA 1 SEPA:n vaikutusalue (kartan pohja: commons.wikimedia 2007).

2.2.1 Maksupalvelulainsäädäntö

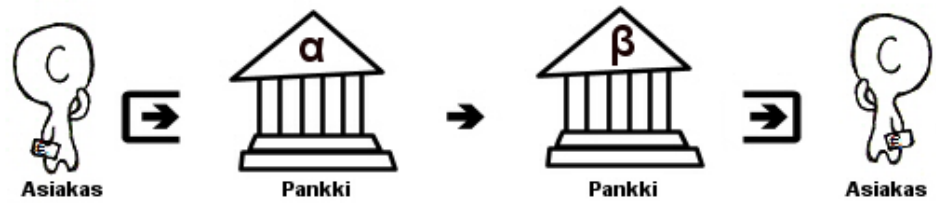
Suomessa maksuvälitys on perustunut tilisiirtolakiin, jossa määrätään esimerkiksi tilisiirron vähimmäistiedot ja velvoitteet. Tähän lainsäädäntöön on tulossa SEPA:n myötä muutoksia. Euroopan parlamentti on asettanut uuden maksupalveludirektiivin (*Payment Services Directive, PSD*), jonka toimintaan asettaminen on yksi SEPA:n toteutumisen ehto. Direktiivissä määrätään useita yleisiä käytänteitä maksutoimintaan liittyen, jotta yhtenäisyys ja sujuvuus SEPA:n sisällä toimivassa maksuliikenteessä on taattu. Euroopan parlamentin hyväksymä maksupalveludirektiivi asetetaan erikseen kussakin maassa kansalliseen lainsäädäntöön sopivaksi. Tämän tulisi olla valmis jokaisessa 27 maassa marraskuussa 2009. (Euroopan keskuspankki 2007).

Peruselementit tässä direktiivissä ovat maksujen toimitusaika, joka on SEPA:n kokonaan toteuduttua oltava tapahtumapäivä +1, pois lukien paperiset toimeksiannot, joissa aika on tapahtumapäivä +2, koska niiden käsittely kestää pidempään. Erilaisten arvopäivien käyttö jätetään pois, eli tilillepanot ja -otot vaikuttavat tilin korkoon kirjauspäivänä. Aikaisemmin esimerkiksi tilillepano vaikutti tilin korkoon vasta seuraavana pankkipäivänä, kun taas oton arvopäivänä toimi kirjaamispäivä. Maksut tulevat tapahtu-

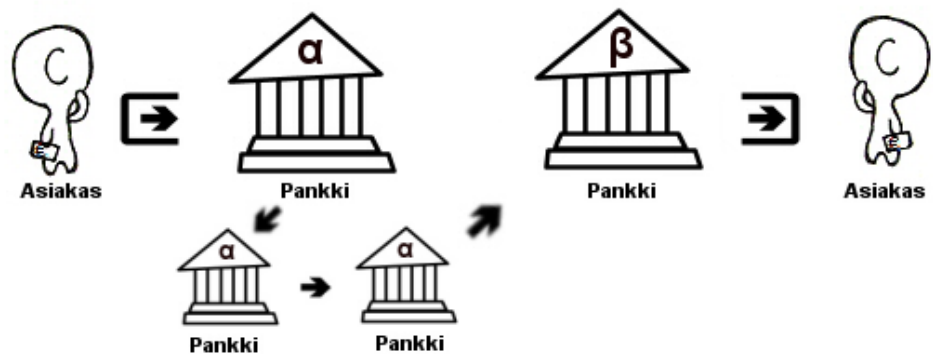
maan kirjatussa täydessä arvossaan, eikä tästä arvosta saa vähentää erilaisia palvelumaksuja, vaan ne on hoidettava erikseen. Näin maksut saapuvat perille oikeissa summissaan, eikä vajaina perittyjen palvelumaksujen vuoksi. Yrittäjille tämä on helpottava asia, sillä itse lasku ja palvelumaksut voidaan kirjata yksinkertaisemmin kirjanpitoon. (Turunen 2009b.)

2.2.2 Maksujärjestelmän uudelleenjärjestelyt

Maksujärjestelmien rakenteet tulevat muuttumaan paljon SEPAn myötä. Aiemmin Suomessa tapahtunut maksuliikenne on ollut pankkien keskinäistä toimintaa, jonka ansiosta suomalaiset maksujärjestelmät ovatkin olleet Euroopan tehokkaimpien joukossa (kuva 2). Monissa muissa Euroopan unionin maissa, kuten esimerkkitapauksessa Saksassa, maksujenvälitysliikenne on risteillyt maksun lähettäneen pankin konttoreiden clearingkeskuksien välillä jopa kolmen pisteen kautta, yhden pisteistä ollen kansallinen keskuspankki. Vasta näiden jälkeen on tapahtunut maksun todellinen siirtyminen vastaanottajapankkiin (kuva 3).

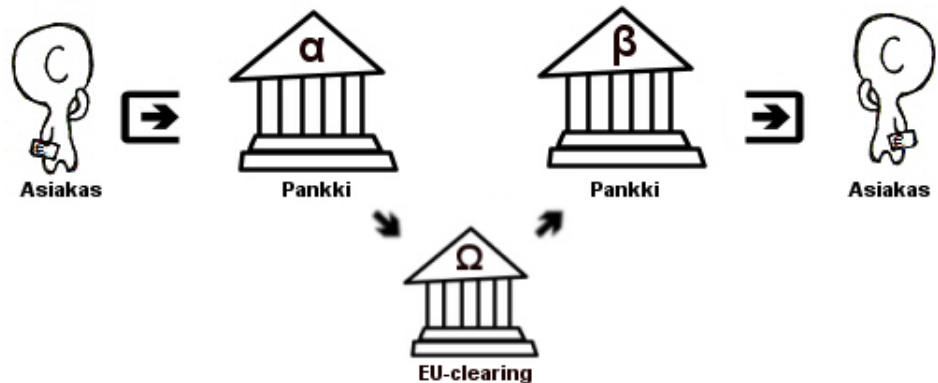
KUVA 2 Maksujenvälitys Suomessa ennen SEPAA

KUVA 3 Maksujenvälitys Saksassa ennen SEPAA

SEPAn on sanottu edistävän usean Euroopan unionin maan maksuliikennettä, mutta Suomen kaltaisissa maissa, joissa maksuliikenne on hyvin tehokasta, tilanteen voisi katsoa lähestulkoon jarruttavaksi. Tämä johtuu siitä, että SEPAn myötä Euroopan unionin alueen maksut tulevat olemaan kaikki SEPA-maksuja, jotka käsitellään katteineen niille valmistellussa eurooppalaisessa clearingkeskuksessa. Näin ollen kaikkien Euroopan Unionin maiden maksuliikenne tulee kulkemaan enimmäkseen tämän clearingkeskuksen kautta (kuva 4). Suomessa haasteena tulee olemaankin saman

palvelutason säilyttäminen, uuden järjestelmän asettaen pidemmän reitityksen maksuliikenteelle. (Hakala 2009; Nortescu 2009.)

KUVA 4 Maksujenvälitys SEPAn aikana EU-alueen maissa.

Kaiken Euroopan maksuliikenteen perustana toimii TARGET (*Trans-European Automated Real-time Gross Settlement Express Transfer*). TARGET on Euroopan Keskuspankin ja kansallisten keskuspankkien ylläpitämä järjestelmä, jonka avulla voidaan toimittaa euromääräisiä siirtoja euroalueen sisällä. Tätä järjestelmää käyttävät Euroopan unionin alueen rahalaitokset reaaliaikaiseen maksujenvälitykseen rahalaitosten välillä. SEPA-maksuissa TARGET-järjestelmässä liikutetaan maksuaineistojen netotettuja katemaksuja. TARGET'in ensimmäinen versio, joka käyttöön otettiin 1999–2007, oli niin kutsuttu Interlinking eri keskuspankkien omien järjestelmien välillä. Nykyversio, TARGET2, joka käyttöön otettiin 2007–2008, on keskitetty järjestelmä, joka on koko Euroopan pankkilaitoksille yhteinen, ja jota hallinnoidaan Euroopan keskuspankissa. (Keihänen 2009.)

EBA (*Euro Banking Association*) Clearing SAS (*Société par Actions Simplifiée à Capital Variable*) (jatkossa EBA) on Pariisissa pääkonttoriaan pitävä Euroopan suurimpien pankkien omistama osuuskunta, jonka päätehtävinä ovat euromääräisten maksujen välitys ja maksujärjestelmien kehitys. Tällä hetkellä EBA on ainoa varteenotettava paneurooppalainen instituutio, joka pystyy tarjoamaan SEPA-maksujenvälitystä direktiivien määräämillä ehdoilla. (Keihänen 2009.)

2.2.3 SEPA-tilisiirto

Suurimmalle yleisölle uudistus tarkoittaa tilinumeroiden päivittämistä kansallisesta ”123456-12345678” numerosarjasta pidempään ja tarkentavampaan IBAN-numeroon (*International Bank Account Number*), joka muuttaa kansallisen tilinumeron seuraavanlaiseksi, ”FI21 1234 5612 3456 78”. IBAN-muotoisessa tilinumerossa kaksi ensimmäistä kirjainta spesifioivat maan, jossa tili sijaitsee, eli Suomen tapauksessa FI. Kaikki maa-kohtaiset alkumerkit ovat ISO (*International Organization for Standardization*) 3166 -standardin mukaisia, jotka ilmenivät jo kuvassa 1, sivulla 3.

Tästä seuraavat kaksi numeroa ovat tarkistenumeroita, jotka vaihtuvat pankin sekä tilinumeron mukaan, ja viimeisenä on itse tilinnumero vanhas-
sa muodossa ilman väliviivaa. IBAN-numeron pituus vaihtelee maittain, Suomessa pituus on 18 merkkiä, kun taas esimerkiksi Ranskassa pituus on 27 merkkiä. (OP-Pohjola-ryhmä 2009.)

IBAN-numerot ovat olleet käytössä jo vuodesta 2002, jolloin Euroopan pankit tekivät sopimuksen maksamisen yhtenäistämisestä Euroopan unionin ja Euroopan talousalueella. IBAN-numeron ohella rajojen ylittävien, mutta Euroopan sisäisten maksujen yhteydessä on käytössä BIC-tunnus (*Bank Identification Code*), joka yksilöi pankin osoitteen. BIC-tunnus on aina 8–11 merkkiä pitkä, esimerkiksi ”NDEAFIHH”. Neljä ensimmäistä kirjainta kertovat mistä pankista on kyse, tässä tapauksessa Nordea. Seuraavat kaksi kirjainta yksilöivät maan, samalla ISO 3166 -standardilla kuin IBAN-numerossa eli FI- Suomi. Loput merkit ovat numeroita tai kirjaimia tai näiden sekoitusta. IBAN-numerot ja BIC-tunnukset ovat olleet siis käytössä vuodesta 2002, mutta pakollisia vasta vuoden 2007 jälkeen. Molemmat numerot tulevat pakollisiksi myös maan sisäisessä maksuliikenteessä vuoden 2011 alussa. (Finanssialan keskusliitto 2008a.)

IBAN-numeron ja BIC-tunnuksen myötä maksuliikenne nopeutuu huomattavasti kahden Euroopan unionin maan välillä. Ennen näitä IBAN- ja BIC-tietoja maksu toiseen maahan kesti noin viikon verran. Vuonna 2002, kun nämä maksutiedot otettiin käyttöön, siirtoaika oli 3 pankkipäivää. Myös sallitut maksujen määrät ovat muuttuneet, 2002 IBAN- ja BIC-tietoja käyttävissä maksuissa enimmäismäärä oli 12 500 €, joka muuttui 50 000 € vuonna 2005. SEPA:n myötä maksun kirjautuminen vastaanottajan tietoihin tapahtuu, siirtymän jälkeen päivässä. Maksuissa ei myöskään enää tämän jälkeen ole enimmäisrajoja. (Nortesuo 2009.)

Useilla yrityksillä on käytössä viitteet maksujen yhteydessä. Viitteet yksilöivät laskut, jolloin yrityksen on helpompi seurata maksusuorituksia. Yritys hakee pankista saapuneet viitteet tiedoston taloushallinto-ohjelmaansa, jossa viitteellä maksetut laskut voidaan näin merkitä suoritetuiksi. Nämä kansalliset viitenumerojärjestelmät tulevat korvaantumaan uusilla RF (*Reference*)-viitteillä, jotka ovat vanhoja kansallisia viitteitä pidempiä. Vanhat viitteet pysyvät silti RF-viitteen rinnalla niin kauan kuin niitä käytetään. (Turunen 2009b.)

Viitenumerojärjestelmän yhdistäminen SEPAan on haasteellista, koska kovin moni Euroopan unionin maa ei käytä samankaltaista viitenumerojärjestelmää. Viitenumerot ovat tällä hetkellä käytössä muun muassa Suomessa, Irlannissa, Färsaarilla ja Virossa. RF-viite jatkaa IBAN-numeron ja BIC-tunnuksen suuntaista ilmoitustapaa. Eli RF-viite alkaa aina kirjaimilla RF, jonka jälkeen tulee kaksiosainen tarkistenumero esimerkiksi RF21, tämän jälkeen tulee itse viitenumero, joka voi sisältää korkeintaan 21 numeroa. Lopullinen viite voisi siis näyttää tältä ”RF211234567891011121314”. (Haaranen 2008, 15.)

2.2.4 SEPA-maksukortit

Myös maksukortit uudistuvat ominaisuuksiltaan niin kutsutuiksi SEPA-korteiksi. SEPA-kortin tarkoituksena on samanlainen toimintavarmuus, niin kaupasta ostattaessa, kuin automaatilta rahaa nostettaessa ympäri euro-alueetta, riippumatta kortin myöntämismaasta. Aiemmin eri maissa on ollut kortteja, joiden ominaisuuksia säätelevät kansalliset asetukset ja standardit, joihin vain kyseisen maan luovuttamat kortit ovat vastanneet. Tällaiset säädökset tulevat poistumaan, ja tilalle tulevat euroalueen yhteiset säädökset omaavia kortteja. (Finanssialan keskusliitto 2008c, 9).

Korttien päivittäminen SEPA-korteiksi on yleisimmin tapahtunut erilaisilla yhdistelmäkorkeilla, joissa yhdistyvät kansainvälisen kortin ominaisuus kansallisen kortin ominaisuudella. Näitä ovat esimerkiksi Suomessa yleiset Visa- ja MasterCard-kortit. Mutta yhdistelmäkorkeat edistävät SEPAn tarkoitusta heikosti, koska useimmin kortin kansainvälistä, Visa tai MasterCard -ominaisuutta käytetään vain rajojen ulkopuolella tapahtuvassa maksutoiminnassa. Tästä syystä yhdistelmäkorkeiden kilpailutus on hankalaa, koska ne sisältävät kansallisen ominaisuuden, jota muun Euroopan unionin alueen kortit eivät voi toiseen maahan tarjota. Vaihtoehtoisia tapoja SEPAn toimintaa edistävien korttien käyttöönottoon on joko kylmästi vaihtaa kansalliset kortit kokonaan kansainvälisiin kortteihin, tai kehittää yhteistyötä korttien liikellelaskijoiden kanssa, sopimalla esimerkiksi minkä standardisia kortteja kaikki laskevat liikelle. (Euroopan keskuspankki 2006, 2.)

Korttirintamalla on myös pohdittu, että nykyisten valtaa pitävien Visa- ja MasterCard-korttien rinnalle olisi hyvä saada uusia vaihtoehtoja, jotta kilpailu lisääntyisi. SEPAn myötä mahdollisia uusia nousijoita saattaisivat olla esimerkiksi EAPS (*Euro Alliance of Payment Schemes*), PayFair tai Monnet. (Leinonen 2008a, 9).

Suurimmat muutokset korttiuudistuksessa näkyvät EMV (*Europay, MasterCard, Visa*) -siruominaisuudessa, joka korvaavaa aiemmat magneetti-juovat. Tämä tuo uutta ja parempaa turvaa korttien kopiointia vastaan, koska EMV-siru on pieni mikroprosessori, jonka kopiointi ei enää onnistu yhtä helposti kuten vanhan magneetti-juovakortin. (Lerssi-Lahdenvesi 2006, 4, 16-17).

Maksukorttien uudistukset tarkoittavat tietenkin myös uudistuksia maksupäätteissä. Tästä syystä uudistuksista täytyy tehdä mahdollisimman kannattavia yrittäjille, koska uusien järjestelmien hankinta on aina iso investointi. Uudet EMV-maksupäätteet poistavat pääsääntöisesti nyt käytössä olevan nimikirjoituksella ostosten kuitaamisen. Tilalle tulee jokaisen kortin henkilökohtaisella PIN (*Personal Identification Number*) -koodilla hyväksymisen suoraan maksupäätteeseen. PIN-koodi lisää myös turvallisuutta, koska korttia ei enää voi käyttää ilman kyseistä tunnuslukua. Toiselta näkökulmalta katsottuna turvallisuus voi myös heikentyä, koska PIN-lukua painellaan entistä enemmän, jolloin se on luonnollisesti myös useimmin jonkun muun mahdollisesti nähtävissä. Näiden maksupäätteiden

on oltava käytössä Euroopan unionin alueella viimeistään vuoden 2010 loppuun mennessä. (Finanssialan keskusliitto 2008b.)

2.2.5 SEPA-suoraveloitus

Kolmas suuri muutos tulee tapahtumaan suoraveloituksissa. Useissa Euroopan maissa suoraveloituksia käytetään enimmäkseen maksutoiminnassa yritysten kesken, kun Suomessa se on yleistä kuluttajien ja yritysten välillä. Ennen uudistusta Suomessa suoraveloitukset ovat tapahtuneet niin, että asiakas tekee pankkiinsa suoraveloitustakirjan, joka pankissa syötetään pankin järjestelmiin ja rekisteriin. Tämän jälkeen tieto on yrityksen haettavissa konekielisesti. Näin pankki tietää mille yrityksille on annettu veloituslupa asiakkaan tiliin, ja yritys voi suoraan periä asiakkaan tililtä asiakkaan velkaa olevan summan. Tällaista järjestelmää on käytetty toistuvaisluonteisiin suorituksiin. Voimassa olevassa suoraveloituksessa asiakas saa laskun itselleen paperisena, jossa lukee, että tietty summa peritään suoraveloituksena asiakkaan tililtä automaattisesti maksun eräpäivänä. (Turunen 2009b.)

SEPA-suoraveloituksen tullessa muuttuvat suoraveloituskäytännöt Suomen kannalta erilaiseen asetelmaan. SEPA-suoraveloituksessa pankki ei toimi enää kolmantena sopimusosapuolena suoraveloituksen toteutuksessa, vaan suoraveloitussopimus toteutetaan suoraan asiakkaan ja yrityksen välillä. Tällainen käytäntö on itse asiassa ollut vallitseva Suomessakin ennen vanhaan. Tämä tarkoittaa sitä, ettei pankki voi varmistua onko kyseisellä yrityksellä ollut oikeus veloittaa asiakkaan tiliä. Asiaa helpottamassa SEPA-suoraveloituksessa on kuitenkin asiakkaan oikeus perua suoraveloitus kahdeksan viikon aikana suoraveloituksen perinnästä. Suoraveloitussumman palautus asiakkaalle ei kuitenkaan ole niin yksiselitteinen, että sitä voi vaatia milloin ja missä tilanteessa tahansa. Palautuksen anominen on rajoitettu tilanteisiin, joissa on selkeästi näytettävissä, että kyseessä on jokin odottamaton veloitus. Suoraveloitussumman palautusvelvollisuutta ei ole vielä asetettu suomalaisen lainsäädäntöön. Tämän asetuksen tulisi tapahtua marraskuussa 2009. Uudistus tuo myös mukanaan mahdollisuuden käyttää suoraveloitusta kertaluontoisesti. (Turunen 2009b; HE 169/2009 vp, 8).

Koska Suomen kansallinen suoraveloitus lakkautetaan, sen tilalla alkaa todennäköisesti toimia kaksi vaihtoehtoista veloitustapaa, joita käytetään riippuen asiakkaan tilanteesta. Yksi vaihtoehto on mukauteltu kuluttajan e-lasku, jossa asiakas tavallisesta e-laskusta poiketen, saa kotiinsa paperisen version laskusta. Tässä paperiversiossa ilmenee, että kyseinen maksu peritään asiakkaan tililtä eräpäivänä. Tässä laskutusmuodossa voi myös asettaa rajan, mikä on suurin summa jonka tietty laskuttaja voi kerralla asiakkaalta periä. Esimerkiksi puhelinlaskun rajaksi voi asettaa 50 €, näin voidaan ehkäistä mahdollista väärinkäyttöä, kuten ylimääräisiä veloituksia. Tämä kyseinen mukauteltu kuluttajan e-lasku kytketään kerran käyttöön verkkopankin avulla. Käyttöön kytkentä tuottaa tietenkin ongelmia asiakkaille joilla ei ole kotona Internet-yhteyttä, mutta tässä tapauksessa pankit

tarjoavat asiakkaille mahdollisuuden kytkeä kyseinen e-lasku kerran käyttöön pankin järjestelmiä avulla. (Turunen 2009b.)

Toinen veloitusvaihtoehto on, että verkkopankkitunnukset omaavilla asiakkailla suoraveloitus korvaantuu e-laskulla, joka on mahdollista asettaa automaattiseksi. Tällöin se myös voidaan maksaa tiettyyn summaan saakka, tai tietyllä aikavälillä automaattisesti. Suoraveloituksen korvaava vaihtoehto on kuitenkin edelleen epävarma, ja aiemmin kuvatut veloitusmuodot saattavat muuttua tulevaisuudessa. (Turunen 2009b.)

Nämä suoraveloitus-säädökset tulevat muiden SEPA-toimintojen tapaan yhtenäisiksi koko Euroopan unionin alueella. Vanhaan poiketen, tämä uudistus mahdollistaa suoraveloituksen käytön myös toisten Euroopan unionin maiden kanssa. Tällaisessa tilanteessa SEPA-suoraveloitus onkin oivallinen, kun maksu tapahtuu esimerkiksi toistuvaluonteisesti toiseen Euroopan unionin maahan. Tällaisia voisivat olla maksut loma-osakkeista, toimistoista tai vastaavista, joita yrityksilläkin saattaa olla jopa useassa eri Euroopan unionin maassa. (Keski-Nisula 2007; Turunen 2009b.)

3 SEPAN KÄYTTÖÖNOTTO

SEPAn standardeja, sekä muita suunnitelmia, ovat laatimassa yhteistyössä Eurooppalaiset pankit, Euroopan keskuspankki, kansalliset keskuspankit ja Euroopan komissio. Koska on kysymys suuresta siirtymästä, se täytyy ajoittaa oikein, joka tarkoittaa tarpeeksi joustavaa ja riittävän pitkää siirtymäaika. Pääosin siirtymän on suunniteltu tapahtuvan vaiheittain tammikuusta 2008, joulukuulle 2010. Tätä pidempi siirtymäaika ei voisi olla, koska päällekkäisten järjestelmien ylläpito aiheuttaisi liikaa kustannuksia. (Nisén 2006, 3.)

3.1 Tausta ja nykytilanne

Nyt eletään vuotta 2009, siirtymän keskivaihetta. Ensimmäiset heijastukset siirtymästä näkyivät vuonna 2007, kun sirulliset SEPA-kortit tulivat kuluttajien saataville Visa Debit korttien muodossa. Näissä korteissa yhdistyvät kansainvälinen ominaisuus kansallisen kortin kanssa. Nytemmin on saatavilla useaa eri yhdistelmäkorttimallia, pääasiallisesti Visalta ja MasterCardilta. Vuonna 2007 nähtiin myös ensimmäiset IBAN- ja BIC-tietoja hyödyntävät tilinumerot, jotka tulivat samalla pakollisiksi maksuisa kotimaasta muuhun Euroopan unionin- tai Euroopan talousalueen maahan. Kuvassa 5, sivulla 12, tarkastellaan visuaalisesti siirtymäajan etenemistä. (Nordea 2009; Jolkkonen 2007.)

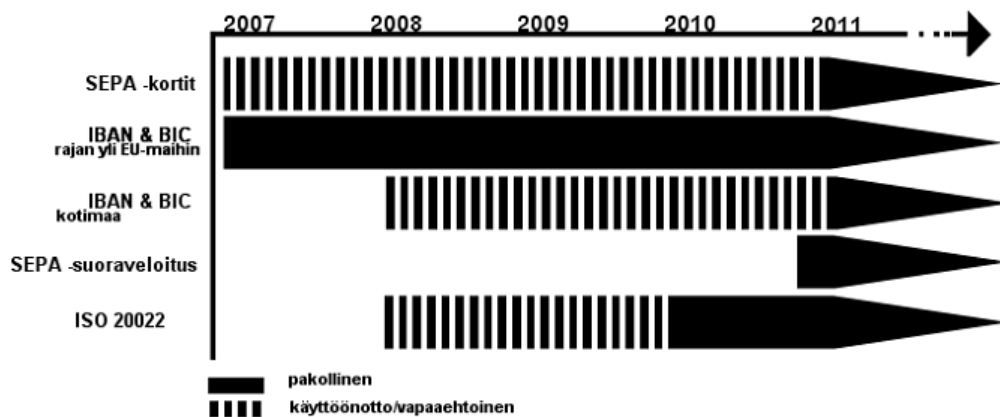
Kyseisiä tapahtumia seuraavana vuonna 2008, IBAN-numeron ja BIC-tunnuksen käyttö yleistyi käsittämään myös verkkopankissa tehtävät SEPA-tilisiirrot, sekä Suomen tilisiirtolomakkeet. Vuoden lopussa esiteltiin uusi ISO 20022, XML (*eXtensible Mark-up Language*)-standardi. Kyseessä on standardi, joka sisältää sovitut kehikot muun muassa Euroopan yhtenäistetyistä tilisiirroista ja suoraveloituksista. (Jolkkonen 2007.)

ISO 20022:n avulla yhdistetään kaikkien rahoitusaloilla toimivien viestimis-standardit, jolloin saavutetaan toimintavarmuutta, sekä kustannussäästöjä, sähköisen viestinnän tapahtuessa samalla tietokonekielellä. XML:lla tarkoitetaan yleistynyttä tiedonvälitystekniikkaan sanomastandardia. ISO 20022 -standardi sisältää paljon teknistä tietoa, jonka käsittelemiseen kuluisi paljon aikaa, joten siihen ei syvennytä tätä enempää. Lyhyesti sanottuna, kyseessä on kehys jonka puitteissa maksujen välitys on sovittu tapahtuvan, jolloin maksut Euroopan yhteisön alueella toimivat täyttäen SEPAn tavoitteet. ISO 20022:n ohella muita teknisiä muutoksia käynnistyi vuonna 2008, näitä olivat Web Services-tiedonsiirto ja siihen liittyvä PKI (*Public Key Infrastructure*)-turvamenettely, jotka otetaan SEPAn myötä käyttöön rahalaitosten tiedonvälityksessä. (ISO 2009.)

3.2 Tulevaisuuden näkymät

Vuonna 2009, SEPA-järjestelmiä käyttöönotetaan laajemmin vanhojen järjestelmien rinnalle. Vuoden lopussa, marraskuussa, tulisi varmistua lainsäädäntö uudesta suoraveloitussuorveloituksesta, muun maksupalvelulainsäädännön ohella. Itse suoraveloitussuorveloitus tapahtuu myöhemmin, mutta silti siirtymäajan puitteissa. Ensi vuonna 2010, XML-pohjaiset tilisiirrot tulevat lopullisesti käyttöön, kaiken muun SEPAn ensimmäisen vaiheen suunnitelmiin kuuluvien toimintojen ohella. (Jolkkonen 2007.)

SEPA-tuotevalikoima tulee laajentumaan useampiin ja uudenlaisiin maksutapoihin, kuten mahdollisiin matkapuhelinmaksuihin, jotka ovat tällä hetkellä vielä hyvin alkutekijöissään. SEPA-uudistus ei kuitenkaan jää vuoteen 2010, vaan kehittyy jatkuvasti vieden Euroopan unionin aluetta kohti entistä yhtenäisempää, kitkattomampaa ja kilpailukykyisempää talousaluetta. SEPAn seuraava osa, jossa sähköinen maksaminen on suuremmassa roolissa, alkaa todennäköisesti vuoden 2012 tienoilla.

KUVA 5 SEPA osa-alueiden käyttöönotto 2007 - 11

3.3 SEPAn tilanne Suomen ulkopuolella

Hollanti on ensimmäisenä maana jättämässä oman kansallisen korttimaksusysteemin suunnitelmat syrjään, ja siirtymässä Euroopan unionin säättämään SEPAn mukaiseen systeemiin. Hollanti on jo vuosia käyttänyt, muualla vasta viime aikoina yleistynyttä, PIN järjestelmää korttimaksun yhteydessä. Kaksi maan suurinta pankkia ovat ilmoittaneet lopettavansa kansallisen kortin PIN järjestelmän tarjoamisen vuoteen 2011 mennessä, ja korvaavansa sen SEPAn vastineilla. Todennäköisesti myös Hollannin kolmas suuri pankki liittyy kahden muun rinnalle SEPA-kortti linjalla. Tällöin 90 % Hollannin debit-korttien markkinoista on siirtynyt täysin SEPA-kortteihin, jolloin Hollannin kansallista PIN-järjestelmää tukevat kortit lakkautetaan vuoteen 2011 mennessä. Hollanti aikoo kuitenkin säilyttää vanhan PIN-järjestelmänsä hinnaston yrityksille, ainakin seuraavat viisi vuotta. Muun muassa tästä syystä maan yrittäjät ovat olleet myönteisiä mukana siirtymässä, joka on edesauttanut sen toteutumista. (The Paypers and PaySys Consultancy 2009.)

Korttiuudistukset ovat aiheuttaneet suurta pohdintaa ympäri Eurooppaa, koska usealla maalla on hyvin omanlaisensa korttimaksamisjärjestelmät. Esimerkiksi provisiovaihtelevuus maittain on hyvin erilaista.

Korttimaksuista syntyvä proviisio, jonka maksun lähettäjä (yrittäjä) maksaa maksun vastaanottavalle (Luottokunta tai vastaava), vaihtelee kahdella tapaa. Noin kahdeksassa Euroopan Unionin maassa, maan sisällä tapahtuva kortilla maksaminen maksaa yrittäjälle tietyn kansallisesti määrätyn proviisio, ja maan rajojen ulkopuolella tehtävä korttimaksu kulkee uusien SEPA-standardihinnastojen mukaan. Toisissa maissa taas maan sisällä tapahtuvasta kortilla maksamisesta ei peritä proviisiota, mutta maan rajojen ulkopuolella tapahtuvasta peritään SEPAn mukaiset kulut. (The Paypers and PaySys Consultancy 2008a.)

Lisää sekavuutta aiheuttaa, että maan rajojen ulkopuolella ja sen sisällä tapahtuva maksu voidaan käsittää kahdella tapaa. Yksi tapa nähdä tämä on, jos kortinhaltijan asuinmaa on eri kuin yrittäjän, käsitetään se rajojen ylittävänä maksuksi. Toinen tapa katsoa tätä, on pankkitilin sijainnin mukaan. Eli jos kortinhaltijan kortin maksutili sijaitsee eri maassa, kuin yrittäjän maksutili, on tämä rajojen ylittävää kortin käyttöä. Kun nämä käsitukset ja provisiovaihtelevuudet ovat erilaisia maittain, on niiden yhtenäistämisen hyvin hankalaa. (The Paypers and PaySys Consultancy 2008a.)

4 SEPAN KÄYTTÖNOTTO YRITTÄJIEN NÄKÖKULMASTA

SEPAn myötä tulee suuria muutoksia lähes kaikessa maksunvälitykseen liittyvässä toiminnassa. Tämä tarkoittaa yrittäjille, yritystoiminnan laajuudesta riippuen, erisuuruisia investointeja ja muutoksia toimintatapoihin. Tässä luvussa käydään yleisesti läpi hyötyjä ja haasteita, jotka kirjoittajalla tuli mieleen ennen yrityshaastatteluja. Yrityshaastattelujen jälkeen luvussa kuusi tarkastellaan, miten tässä luvussa käydyt asiat kohtaavat todellisuuden ja yrittäjien näkökulmat.

4.1 Hyödyt

Hyödyissä liikkeelle voi lähteä SEPAn tarkoituksesta, eli yhtenäistämisestä. Yhtenäistämisen myötä yrittäjät voivat hallinnoida maksutoimintaansa huomattavasti helpommin, varsinkin jos yrityksellä on jonkin asteista toimintaa ulkomailla. Kaikki Euroopan unionin alueen sisäiset maksut tapahtuvat samalla tavalla ja hinnalla, kun aiemmin ulkomaille suunnattujen maksujen lähetys on ollut jo kustannus itsessään. Mitä enemmän yrityksellä on ulkomaan toimintaa Euroopan unionin vaikutusalueella, oli se sitten asiakkaita tai tilauksia itse yritykselle, sitä suurempi kustannus- ja ennen kaikkea ajansäästö SEPAn myötä tulee. Lisäksi, mikäli yrityksellä ei ole ollut mitään toimintaa ulkomailla, nyt siihen on oivallinen mahdollisuus kynnyksen madaltuessa. SEPAn yhden pankkipäivän pituinen tilisiirto antaa myös mahdollisuuden yrittäjille poistaa turhia tilejä käytöstä, ja ottaa käyttöön jopa vain yhden europankkitilin. Tästä saadaan myös kustannus- ja hallintaetuja. Hallintaedut voisivat olla esimerkiksi kirjanpidon ja tilinpäätöksen osittainen helpottuminen, yhden tilin tai harvempien tilimassojen johdosta.

Tulevaisuudessa SEPAn mukanaan tuomat uudet lisäpalvelut helpottavat ja rikastuttavat myös yritysten laskutustoimintaa. Näitä lisäpalveluita ovat e-lasku (e-invoice), internet/verkkomaksu (*SEPA-online payment*, SOP) ja matkapuhelinmaksaminen (m-payments). (Leinonen 2008c, 9.)

E-laskutus on jatkuvasti yhä useammalla yrityksellä käytössä. Siinä lasku lähetetään suoraan asiakkaan verkkopankkiin, jossa asiakkaan tarvitsee vain hyväksyä maksu, jonka jälkeen se automaattisesti veloitetaan eräpäivänä asiakkaan tililtä. E-laskutus helpottaa myös laskutustoimintaa yrittäjällä, kun laskut arkistoidaan sähköisesti ja ne ovat yrityksessä helposti kaikkien saatavilla. Kopiot voidaan automatisoida lähtemään suoraan tili-toimistoon. Myös virheet laskun manuaalisessa syötössä jäävät minimiin, juuri sähköisen automatisoinnin ansiosta. Kustannus-säästöt ovat myös huomattavat. Esimerkiksi tavallisen laskun lähettäminen toisen luokan postissa maksaa noin 60 senttiä kappaleelta, siihen kun lisätään paperi ja kirjekuoret, kokonaishinta voi lähennellä euroa. E-laskun lähettäminen maksaa 15–60 senttiä kappaleelta, ja siihen päälle järjestelmän ylläpito-maksu pankille, mikä liikkuu volyymistä riippuen noin 10 € kuukausimaksun tienoilla. Lisäksi E-laskutus on huomattavasti ekologisempi vaihtoehto-

to. SEPA:n ja uusien laskutusjärjestelmien ansiosta automatisointi lisääntyy, ja helpottaa toimintaa entisestään. (Kankare 2008, 14.)

Jo melko pitkään käytössä ollut verkkomaksu, niin sanottu ”nappimaksu” saa myös omia yhtenäisempiä säädöksiään Euroopan unionin alueella. Mahdollisimman monen maksutavan omaavat yritykset saavat luonnollisesti enemmän kauppaa, koska ovat useamman asiakaskunnan lähestyttävissä, esimerkiksi verkkokaupoin, kortein ja käteisin. Usean maksutavan ylläpito on kuitenkin kustannuksiltaan kalliimpaa, kuin harvemman vastaanottaminen. Tämä maksuvaihtoehto toimii Internetissä tapahtuvassa myyntitoiminnassa.

Uusi matkapuhelinmaksaminen tulee mahdollisesti myös leviämään laajemmalle, ja yleisemmin käytetyksi maksutavaksi, jolla yritys voi laskuttaa saatavansa asiakkaalta. Tätä niin kutsuttua m-payment perimistapaa on kokeiltu ympäri maailmaa, ja se on aivan viimeaikoina ollut aktiivisimmillaan. M-payment on silti vielä kehityksessään hyvin alkuvaiheissa, ja menestyäkseen vaatisi produktiivista yhteistyötä tärkeimpien toimijoiden kesken, joihin lukeutuvat operaattorit ja rahoituslaitokset. Matkapuhelinmaksaminen on kuitenkin hyvin mielenkiintoinen ja käytännöllinen maksutapa, jonka yleistymisestä yritykset voisivat saada jälleen lisämyyntiä. (The Paypers and PaySys Consultancy 2008b).

4.2 Haasteet

SEPAsta ei tule yrityksille niinkään suoria haittoja, pikemminkin haasteita, jotka ratkaistuaan yritys voi toimia tehokkaammin. Jokainen uudistus kuitenkin luo haasteita, joiden ylipääseminen voi aluksi tuntua yrityksen toiminnassa hankalalta, mutta pääosin vain aluksi.

Ensimmäisenä tulevat tietenkin mieleen investoinnit, jotka syntyvät uusien järjestelmien käyttöönotosta. Uuden XML -standardin myötä yritysten tähän asti käytössä olevat järjestelmät tulevat uusia, koska ne lähettävät sähköisen tiedon vanhassa muodossaan. Vanhat järjestelmät eivät kykene käsittelemään muun muassa pitkiä IBAN-numeroita, saati BIC-tunnuksia. Näiden järjestelmien päivittäminen on tärkeimpiä muutoksia, jotka yritysten täytyy tehdä, koska ilman päivityksiä yrityksen taloushallinto ei voi toimia tehokkaasti SEPA-aikana. Investointeja syntyy myös näiden uusien järjestelmien ja uusien maksuliikennestandardien koulutuksesta.

SEPA:n myötä tulee myös paljon erilaisia uusia standardeja, jotka yrittäjien tulisi huomioida jatkossa. Näitä ovat muun muassa muutokset aikastandardeihin, kuten kahdeksan viikon suoraveloituksen peruuttamisaika. SEPA-suoraveloituksen kautta saatu maksu on varmasti yrityksen käytössä vasta kahdeksan viikon kuluttua maksun suorittamisesta, muistaen kuitenkin, että suoraveloituksen takaisin periminen asiakkaan toimesta tulee olemaan hyvin rajoitettua.

Yritysten tulee myös muistaa, että maksuliikennettä on edelleen myös SE-PAN ulkopuolella, mikäli yritystoiminta ylittää yli Euroopan talousalueen rajojen.

Yritysten täytyy siirtymän alussa tottua korttimaksujen viivästymiseen maksuhetkestä kuudella pankkipäivällä. SEPA:n siirtymäaikana, ja uusien maksujärjestelmien myötä, SEPA-kortilla tehdyt maksut kirjautuvat yrityksen tilille vasta kuuden pankkipäivän jälkeen asiakkaan suorittamasta ostosta. Tämä kuuden pankkipäivän pituinen ajanjakso syntyy siitä, kun asiakas maksaa yrittäjälle ostoksensa kortilla, lähtevät maksun tiedot Suomessa ja Suomen korteilla tapahtuvista maksuista Luottokuntaan. Jos maksu on tapahtunut debit-kortilla, luottokunta perii maksun asiakkaan tililtä heti, ja kuuden pankkipäivän päästä maksu toimitetaan yrittäjälle siitä poistettujen provisioiden jälkeen. Jos maksu on vastaavasti tapahtunut kredit-kortilla, luottoyhtiö perii maksun asiakkaan luottokortissa sovitun maksutavan mukaisesti, eli esimerkiksi tietyn prosentoin maksusta jokaisen kuun 15 päivä. Yrittäjä saa silti koko summan tililleen kuuden pankkipäivän kuluttua ostohetkestä. Suomessa nämä provisiot ovat keskimäärin 0,31 % debit- ja 0,9 % kredit -korteilla tehdyistä maksuista. (Turunen Kirsi 2009b).

4.3 Muutokset yrityksen maksutoimintaan

Seuraavassa on täysin pääpiirteistä koottu listaus, mitä SEPA-siirtymä tarkoittaa tietynlaisessa yrityksessä. Koska suoritettun kyselyn vastaajakunta koostui pienyrityksistä, alla olevat esimerkit ovat myös pienyritystyyppien suuntaisia.

Yritystyyppi		Toimenpiteet
MYYMÄLÄ	→	Tilinumero päivitykset Kassajärjestelmä päivitykset Reskontrapäivitykset
VERKKOKAUPPA	→	Tilinumero päivitykset Reskontrapäivitykset
LASKUTTAJAT	→	Tilinumero päivitykset Reskontrapäivitykset Laskutusohjelman päivitykset

Yritystyyppi myymälä, kuvastaa yritystä joka myy tuotteita konkreettisista tiloistaan suoraan asiakkaalle, asiakkaan henkilökohtaisesti asioidessa myymälässä. Tällöin maksutapoina ovat kortit ja käteinen.

Verkkokauppa, kuvastaa yritystä joka myy tuotteita verkon kautta, ja asiakas maksaa ostoksensa verkkopankistaan yrityksen tilille.

Laskuttaja, kuvastaa yritystä joka myy tuotteita asiakkaille mahdollisesti itse toimittamalla, tai muuten toteuttamalla kaupan niin, että asiakas saa tästä laskun jonka mukaan maksu suoritetaan.

Tilinumeropäivityksillä tarkoitetaan IBAN-numeron ja BIC-tunnuksen käyttöönottoa laskuissa ja maksuissa. Tämä päivitys tehdään manuaalisesti laskutuslomakepohjiin.

Kassajärjestelmäpäivitykset pitävät sisällään maksupäätteiden päivityksen sirupäätteiksi, sekä itse kassajärjestelmien päivityksen hyväksymään sirupäätteet. Tiedot kassajärjestelmäpäivityksistä kukin yritys saa oman järjestelmänsä tarjoajalta.

Reskontrapäivitykset ovat ajankohtaisia mikäli yritys hoitaa itse myynti- tai ostoreskontransa, nämä tulee myös päivittää SEPA-yhteensopiviksi. Nämä päivitykset saadaan myös järjestelmäntarjoajilta.

Laskutusohjelmia on montaa mallia, jotkin eivät tarvitse lainkaan päivittämistä, kuten verkkopankeissa toimivat, jotka päivittyvät automaattisesti. Mutta mikäli yrityksellä on erillinen, jossain määrin automatisoitu laskutusohjelma, tulee sen ajantasaisuus tarkistaa ohjelman tarjoajalta.

Liitteessä yksi on hyvä SEPA-tarkistuslista, jonka läpikäymällä yritys voi huomioida mitä toimenpiteitä sen tulisi tehdä ennen SEPA-siirtymän loppua. Kyseinen tarkistuslista on suoraan Nordean ”SEPA-valmistautuminen yhtenäiseen euromaksualueeseen” -esitteestä.

5 TUTKIMUS

Tutkimus suoritettiin Hämeen Yrittäjät Ry:n toimeksiannosta, tarkoituksena selvittää Hämeen alueen yrittäjien tietotaso SEPASTA, mistä tätä tietoa on saatu ja miten tämä siirtymä on otettu vastaan. Sekä onko siitä koitunut jotain erityisiä ongelmia. Tämän tutkimuksen valmistuttua, tulokset teoria-tietoineen julkaistiin linkkinä Hämeen Yrityssanomat -lehdessä, josta yrittäjät voivat käydä tutustumassa SEPAan pääpiirteittäin. Näin auttaen yrittäjiä tarkastelemaan omaa yritystoimintaansa, ja miten SEPA tulee siihen vaikuttamaan.

Vastaavia tutkimuksia on tehty ympäri maata kuluneen vuoden aikana. Tässä tutkimuksessa peilaillaan esille tulleita seikkoja muiden tutkimustulosten kanssa.

5.1 Vaihe I: sähköpostikysely

Toteutetun tutkimuksen ensimmäinen vaihe oli Hämeen Yrittäjät Ry:n sähköpostilistalla oleville yrittäjille toimitettu sähköinen kysely. Sähköpostin välityksellä lähetetyn sähköisen kyselyn katsottiin olevan paras tapa saavuttaa yrittäjämassat, koska suurin osa nykyajan yrityksistä hoitaa viestintää sähköpostin välityksellä päivittäin. Näin yrittäjät saivat myös rauhassa vastata kyselyyn omia aikojaan, asioita pohtien.

Kysely lähti noin 1980 yrittäjälle Kanta-Hämeen alueelle. Näistä yrittäjistä 24 % (480) tutustui kyselyyn, ja kyselyyn tutustuneista 27 % (128) vastasi siihen. Tarkkoja lukuja, kuinka monelle kysely oli mennyt perille, on vaikea sanoa, koska ei ole varmaa tietoa, kuinka moni sähköpostiosoite oli edelleen voimassa. Myöskään sähköpostin perille menon varmuutta ei voida aina taata. Moni yritys kuitenkin jätti vastaamatta kyselyyn, mikä johtunee yrittäjien kiireestä. Yrittäjille tulee varmasti valtavasti sähköpostia, ja vastaavia kyselyitäkin siinä seassa on, joten jokunen tulee varmasti sivuutetuksi. Otos oli kuitenkin hyvä, kun kyseessä oli vain Kanta-Hämeen alue.

Kyselylomake oli tehty Webropol-kysely- ja tiedonkeruusovelluksen avulla, jolla saatiin luotua Internetiin selkeä lomake, jonka linkki oli helposti lähetettävissä eteenpäin yrittäjille. Itse kyselylomake on liitteenä 2 työn lopussa.

Sähköpostikyselyn vastausaika oli 2.9.–15.9.2009. Kyselystä lähetettiin muistutus yrittäjille 9.9.2009, jonka jälkeen vastauksia tuli vielä muutamia kymmeniä. Kyselyn lopussa oli kysymys, jossa yrittäjiä pyydettiin jättämään yhteystietonsa, mikäli heitä kiinnostaisi jatkoahaastattelu aiheesta.

5.2 Vaihe II: yrittäjähaastattelut

Kyselyn viimeiseen, jatkohaastattelua koskevaan kohtaan jätti tietonsa 10 yritystä, joista kuutta päästiin loppujenlopuksi haastattelemaan kasvotusten. Neljä yritystä karsiutui pois, yrittäjien kiireellisyydestä johtuen. Osallistuneet yrittäjät sijaitsivat Hämeenlinnassa, ja 50 kilometrin säteellä Hämeenlinnan ympäristössä.

Yrittäjähaastatteluissa käytettiin haastattelumetodina teemahaastattelua, koska vapaamuotoisemman ja keskustelumaisemman haastattelutavan katsottiin herättävän yrittäjissä enemmän esille tuotavia ajatuksia. Teemahaastatteluun luotiin runko muutamasta pääkohdasta ja siihen liittyvästä aihealuekysymyksestä, joiden pohjalta haastattelut tehtiin kussakin yrityksessä. Teemahaastattelun runko on työn lopussa liitteenä 3. Yrittäjähaastattelut olivat noin 20–30 minuuttia pitkiä. Haastattelut tapahtuivat 1.10.–12.10.2009 välisenä aikana.

5.3 Vaihe III: asiantuntijahaastattelut

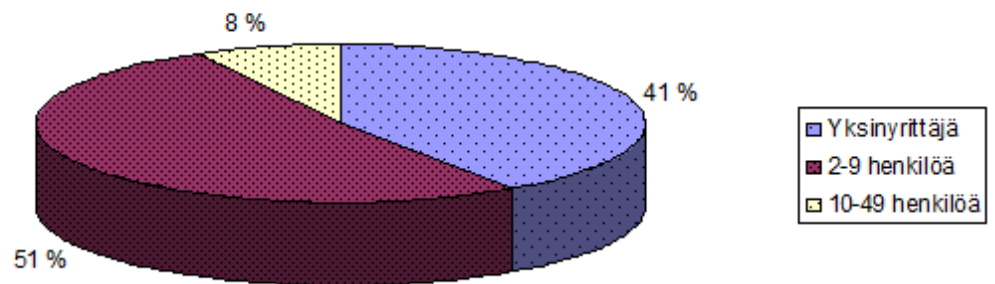
Yrittäjähaastattelujen jälkeen olivat vuorossa asiantuntijahaastattelut. Yrittäjähaastatteluista kerätyt tiedot ja yrittäjien kokemat ongelmat olivat asiantuntijahaastattelujen pohjana. Haastateltavat olivat Nordea Pankin asiantuntijoita. Haastattelussa olivat Nordea Pankin Hämeenlinnan konttorin maksuliike- ja Cash Management -palveluiden asiantuntijat Tiina Hakala ja Juhani Nortosuo. Heidän kanssaan käytiin reilun tunnin mittainen vapaamuotoinen keskustelu, jossa otettiin esille yrittäjähaastatteluissa pohdittuja aiheita. Tämä haastattelu tapahtui 12.10.2009, muutama tunti viimeisen yrityshaastattelun jälkeen.

6 TUTKIMUSTULOKSET

Seuraavaksi käydään läpi tutkimuksen tulokset. Ensin tutustutaan yrityksiin, jotka tutkimukseen osallistuivat. Tämän jälkeen tarkastellaan vastauksia, ja sitä, miten ne sopeutuvat aiemmin tehtyihin vastaaviin tutkimuksiin. Lopuksi käydään läpi johtopäätökset aiheesta.

6.1 Vastaajakunta

Sähköisessä kyselyssä tiedusteltiin vastanneiden yritysten tietoja, jotta tiedetään, minkälaisella toimintakentällä liikutaan. Vastauksista aukenikin selkeä toimintakenttä. Odotusten mukaisesti suuri osa, eli tässä tapauksessa kaikki, yrityksistä olivat pieniä ja keskisuuria yrityksiä tai yksinyrittäjiä. Kuvassa 6 näkyy vielä jaottelu vastaajakunnasta: 2–9 henkilöä työllistäviä yrityksiä oli yli puolet 51 %, yksinyrittäjiä oli 41 % ja loput 8 % olivat 10–49 henkilöä työllistäviä yrityksiä. Vastaajista lähestulkoon kaikki olivat itse yrittäjiä, tai muuten yrityksen johdossa.

KUVA 6 Kyselyyn vastanneiden jakautuma

Ulkomailla suuntautuvaa toimintaa oli vain 30 % yrityksistä, joista yleisin oli ulkomaalainen asiakas. Lopuilla yrityksillä toiminta sijoittui täysin kotimaahan tai korkeintaan suomalaisen välikäden kautta ulkomaille. Suoraveloitussopimuksia yrittäjistä käytti 15 %, ja niistäkin suurin osa toisen yrityksen kanssa. Tämä ei sinänsä ollut yllätys, sillä suoraveloitussopimuksia asiakkaiden kanssa käytetään enimmäkseen vain suuremmissa yrityksissä, joissa se maksu- ja yritystoimintaan nähden on tarpeellista. E-laskuissa tilanne oli lähestulkoon prosentilleen sama.

Haastatelluista yrityksistä kaksi työllisti kokopäiväisesti yli 10 mutta alle 49 henkilöä, loput neljä työllisti alle 10 henkilöä. Jokaisessa haastattelussa haastateltu henkilö oli myös itse yrittäjä.

Vastaajakunta koostuu siis yksinomaan pienemmistä yrityksistä, mikä on muihin vastaaviin tutkimuksiin verrattuna hyvä asia. Aiemmat tutkimukset ovat suunnattu enimmäkseen suuremmille yrityksille, ja näin ollen pienyritykset ovat jääneet vähemmälle huomiolle.

6.2 SEPAn tunnettavuus

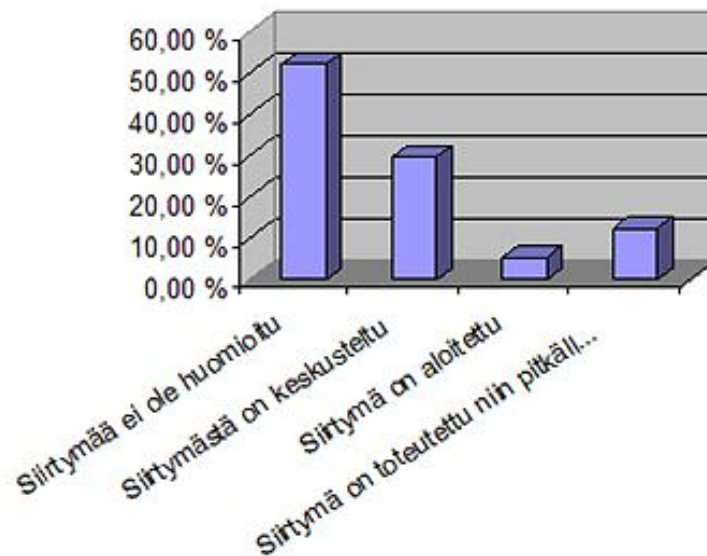
Muista vastaavista tutkimuksista on käynyt ilmi, että SEPAn tunnettavuus on verrannollinen yrityskokoon. Baswaren, vuoden 2009 alussa suorittamassa tutkimuksessa 40 % pienistä organisaatioista vastasi saaneensa liian vähän tietoa SEPasta, vastaava luku suurilla organisaatioilla oli 18 % (Basware 2009). Tämä on tietenkin selvä, sillä mitä suurempi yritys on kyseessä, sitä enemmän SEPA jotenkin vaikuttaa yrityksen toimintaan, ja sitä todennäköisemmin tietoa hankitaan ja vastaanotetaan.

Tämän opinnäytetyön tutkimuksessa terminä SEPAn tunnisti 67 % vastanneista, yksityiskohtaisempaa tietoa, mitä SEPA pitää sisällään ja mihin sillä pyritään vaikuttamaan, löytyi noin 50 %:lla. Kenelläkään vastanneista ei kuitenkaan ollut minkäänlaista väärää kuvaa, siitä pohjimmaisesta ajatuksesta, mihin SEPalla pyritään. Kysyttäessä mitä käsitystä SEPAn tavoitteet sanovat yrittäjille, tältä 50 % joukolta vastaukset olivat odotetun mukaiset. Yrittäjien vastaukset koostuivat ajatuksista, että tarkoituksena on helpottaa Euroopan unionin sisällä maiden välistä rahan liikkumista, ja yhtenäistää Euroopan unionin alueen maksutoimintaa joka puolella samalle tasolle.

Aiemmin keväällä 2009, JKN Consulting Oy oli teettänyt tutkimuksen SEPAn tunnettavuudesta, joka kohdistui yli 10 miljoonan liikevaihdon omaaviin yrityksiin. Näistä yrityksistä 98 % oli kuullut SEPasta, mutta vain 38 % oli luonut SEPA-strategian yritykselle. (Niemelä, 2009, 11).

6.3 SEPAn vastaanottaminen ja toimenpiteet yrityksissä

Nyt SEPA-siirtymän keskivaiheilla, koko siirtymän kuviot alkavat vasta muotoutua kokonaisiksi. Siinä ohessa tietoisuus SEPasta lisääntyy, kun lainsäädännöt vahvistuvat ja on, mitä tiedottaa. Suurimmassa osassa kyselyyn vastanneista yrityksistä ei SEPaa ole huomioitu yritystoiminnassa juurikaan. Vain 13 % ovat vieneet SEPA-siirtymän yrityksessään niin pitkälle, kuin se on tällä hetkellä mahdollista. 6 %:ssa yrityksistä siirtymä oli aloitusvaiheessa, kun 30 %:lla asia oli päässyt vasta keskustelunaiheeksi. Lopuissa 51 %:ssa yrityksistä siirtymää ei ollut huomioitu, ja syyksi tähän moni antoi tietämättömyyden siitä, koskeeko siirtymä heidän yritystoimintaansa mitenkään. Toinen syy huomiotta jättämiseen oli ajatus, ettei siirtymä tule vaikuttamaan heidän yritystoimintaansa. Havainnollistavaa kuvaa 7, siirtymän huomioimisesta voi tarkastella sivulla 22.

KUVA 7 SEPA-siirtymän huomioiminen yrityksissä

SEPA-siirtymästä aiheutunutta negatiivista ilmapiiriä ilmoitti kokeneensa 24 % yrityksistä, ja 63 %:ssa asiaan oli suhteuduttu neutraalisti. Loput 13 % yrityksistä olivat tunteneet aiheen nostattavan yrityksessä positiivista ilmapiiriä. Positiivista ilmapiiriä oli luonut SEPAn mukanaan tuoma uusi kehittyneempi turvallisuus rahaliikenteessä, sekä maksamisen nopeutuminen ja helpottuminen, varsinkin Euroopan unionin sisällä, rajat ylittävissä maksuissa. Negatiivista ilmapiiriä oli vastausten mukaan nostattanut suuret siirtymäkustannukset pienyrityksille, ja siirtymän alkuaikojen toimintaongelmat, esimerkiksi maksupäätteissä. Neutraalit ilmapiirit olivat syntyneet ajatuksista, ettei SEPA koske kyseistä yritystä tai ettei aiheesta ole tietoa.

Enimmäkseen välinpitämätön tai negatiivinen vastaanoton olettaisi johtuvan juuri siitä seikasta, ettei SEPasta kertovaa tiedotusta ole kuitenkaan ollut paljoa, tai ainakaan laajalti. Asiasta on kyllä ollut artikkeleita muun muassa Taloussanomissa ja vastaavissa talousalan lehdissä, mutta se ei ole silti päässyt yleisemmälle tasolle, kuten TV- tai radiouutisiin tai muuhun valtakunnalliseen yleistiedotukseen. Jos yrittäjä ei ole tarpeeksi kiinnostunut lukemaan talousalan lehtiä, on SEPA saattanut jäädä kokonaan huomiotta, ja näin ollen se tulee nyt yhtäkkiä outona asiana, joka täytyy vain hyväksyä.

Yrittäjäjakaumasta todennäköisesti johtuen, 66 % vastanneista oli sitä mieltä, ettei SEPA tarjoa mitään uutta ja heidän yritystoimintaansa edesauttavaa. 10 % näki SEPAn mahdollisesti tarjoavan jotain uusia mahdollisuuksia heidän toiminnalleen, ja vain 2 % olivat varmoja tästä. Yrittäjäjakauma on varmasti yksi selkeä asia, mikä vaikutti tämän kaltaisiin tuloksiin. Kun kyseessä on pienyrityksiä, ei SEPA välttämättä tarjoa heidän toimintaansa nähden paljoa, varsinkin mikäli yritys toimii vain kotimaassa. Mutta yhtenä vaikuttajana tuloksien kohdalla voidaan nähdä myös, tulevassa luvussa tarkemmin pohdittu, informaation puute. Kaikki eivät vält-

tämättä tiedä vaikka SEPA tarjoaisi ja mahdollistaisi heidän toiminnalleen jotain uutta.

Kun asiaa kysyttiin laajemmasta näkökulmasta, eli Euroopan talousalueen kehittymistä ajatellen, nähtiin SEPA pääosin eteenpäin vievänä projektina. Tämä kävi ilmi myös haastatteluissa. SEPAn nähdään olevan ajankohtainen ottaen huomioon, millä vauhdilla Euroopan unionia on kehitetty. Vaikka SEPA nähtiin kehityksessä eteenpäin vievänä, useilla yrittäjistä ajatukset kääntyivät siihen suuntaan, että pääosin siitä hyötyvät vain isommat yritykset.

6.4 SEPA-siirtymän informaatio

”Hukumme informaatioon, mutta näännymme tiedonpuutteeseen”, amerikkalaisen tutkijan ja kirjailijan John Naisbittin miete osuu jotakuinkin oikeaan, kun puhutaan SEPA-tietoudesta. Tutkimuksessa selvisi, että yhteydenottoja yrittäjille on tullut pääosin kolmelta taholta, joita ovat laite- ja järjestelmätoimittajat, pankit sekä yrittäjäjärjestöt. Tietoa oli tullut myös tilitoimistoista, Finanssialan keskusliitosta sekä sitä oli etsitty myös Internetistä.

Laite- ja järjestelmätoimittajat informoivat uudistuksista yrityksiä, joilla on heidän tuotteitaan. Yrittäjähaastatteluiden perusteella laite- ja järjestelmätoimittajat tekevät asiat myös hyvin pitkälle valmiiksi, jotta yrittäjän tarvitsee vain suorittaa investointi uuteen järjestelmään.

Pankit ovat yhteyksissä asiakkaisiin pääosin tapaamisten ohessa. Kun yrittäjä käy pankissa hoitamassa raha-asioitaan hänelle informoidaan SEPAn muutoksesta, ja miten se tulee jatkossa vaikuttamaan asiakkaan pankki-toimintaan. Pääosin pankkien viestintätapana on kuitenkin sähköinen viestintä. Jokaisen verkkopankin sivuilta löytyvät päätiedot SEPasta ja siihen valmistautumisesta. Sekä yrityksiin, joita muutos koskee suuremmin, ollaan pankeista yhteydessä sähköpostin välityksellä. Pankit olivatkin yksi useimmin yksittäin nimetyistä informaation tarjoajista. Haastatteluissa kerrotun perusteella pankeissa tarjottu informaatio oli tosin ollut enimmäkseen perusfaktaa SEPasta, eikä siitä saanut suoraa käsitystä, miten asia koskettaa juuri tiettyä yritystoimintaa. Pankin tarjoamat ilmaiset koulutustilaisuudet eivät tosin voikaan pureutua yksittäisiin tapauksiin, vaan informaatio on enemmän perusfaktapohjaista.

Jotta yritys voi saada seikkaperäistä tietoa SEPAn vaikutuksesta omaan toimintaansa, on sen otettava yhteys konsultointiyrityksiin. Erilaiset konsultointifirmat ovat olleetkin aktiivisesti järjestämässä aihetta koskevia koulutuksia ja tiedotustilaisuuksia. Tiedot tällaisista tilaisuuksista eivät tosin ole, ainakaan tutkimustulosten perusteella, saavuttaneet tutkimuksen kohdeyrittäjiä. Vaikka tilaisuustiedot olisivat saavuttaneet vastaajakunnan, ovat useat konsultointifirmojen tilaisuuksista hyvin hintavia pienyrityksille. Tiedon välittäminen kaikille on hyvin haasteellista, onhan yrittäjiä Suomessa valtavasti. Yrittäjien täytyisikin olla itse valppaana, ja seurata medioita tällaisten tilaisuuksien varalta.

Informaatiomäärän riittävydestä oltiin kyselyssä tasapuolin kumpaakin mieltä. Informaatiota on varmaan tilanteeseen nähden ollut riittävästi, kun sitä on huomannut hakea oikeista paikoista. Eräs haastateltu yrittäjä kertoi kuulleensa uusista maksupäätteistä jo vuonna 2007, ja ilmoitti, että aikoo ottaa nuo maksupäätteet käyttöön heti kun se suinkin on mahdollista. Tämä tuli yrittäjälle hieman tavallista suurempana investointina, mutta tuolloin näin tehtyään hän tiesi kertoa, ettei nykyään uusien maksupäätteiden kanssa juuri ole ongelmia, kun niitä on käyttänyt jo pidempään. Tuosta esimerkkitapauksesta selviääkin, että aikaisin tilanteen haltuun ottaminen on pidemmällä tähtäimellä kannattavaa, vaikka kustannukset ovatkin korkeammat. Näin tehtyä, pystyy keskittymään tarkemmin muihin sen hetken asioihin. Vielä ei ole tietoa minkälaisia investointeja ja hankaluuksia viimehetkillä tehdyt SEPAn myötäilyt aiheuttavat, muttei varmasti helppoa tule olemaan sekään.

Informaation taso on taas toinen asia. Informaatiota tarjotaan, ainakin kysyttäessä, kaikkialta missä sitä on, mutta usein sitä tarjotaan vain omasta näkökulmasta, varsinkin kun tarjoajana on voittoa tavoitteleva yritys. Tutkimuksessa kävi ilmi, että eniten yrittäjät toivoisivat selkeää ja yksinkertaista ohjeistusta, mitä tämä siirtymä konkreettisesti tarkoittaa ja miten sen eteen tulee toimia. Ongelmana on informaation tarjoamisen puute puolueettomilta osapuolilta, kuten yrittäjäjärjestöiltä. Yrittäjäjärjestöt voivat tarjota vain tietyn määrän ilmaisia tilaisuuksia, koska tilaisuuksien järjestäminen maksaa. Tietyllä alalla toimivat tilaisuuksien järjestäjät, kuten pankit tarjoavat tietoa paljolti vain omiin tuotteisiinsa liittyen. Sama pätee pitkälti laitetoimittajienkin osalta.

6.5 Yrittäjiä askarruttaneet seikat SEPAssa

Haastatteluissa ja kyselyn loppupuolella sijaitsevassa kysymyksessä tiedusteltiin asioita, jotka yrittäjiä on päälimmäisensä jäänyt mietityttämään SEPAssa. Seuraavissa luvuissa käydään läpi näitä asioita kohta kohdalta.

6.5.1 Sirukorttimaksujen viiveet

Uudet maksupäätteet ovat olleet eniten yrittäjiä mietityttänyt asia. Maksupäätteet kyllä toimivat tiskillä nopeasti, ja turvallisuus on uusien sirukorttien ja näitä hyväksyvien maksupäätteiden myötä noussut. Mutta viimeisimpien uudistusten myötä on yrittäjille aiheutunut myös harmia, maksujen viivästymisien muodossa. Yrittäjiä huolestuttaa, että he joutuvat rahoittamaan asiakkaan tekemiä ostoksia kyseisestä viiveestä johtuen. Aiheita käsiteltiin aiemmin luvussa 4.2 Haasteet, jossa kerrottiin, kuinka maksujen siirtyminen asiakkaan tililtä yrittäjän tilille kestää kuusi pankkipäivää. Yrittäjähaastatteluissa kävi kuitenkin ilmi, että maksujen siirtyminen on kestänyt jopa 10 päivää ja vähimmillään tuon kuusi päivää.

Nordean asiantuntijoita Tiina Hakalaa ja Juhani Nortesuota haastatelllessani kävi ilmi, että Luottokunta on antanut tiedotteen, jonka mukaan helmi-

kuussa 2010, kyseinen tilitysaika vähenisi nykyisestä kahteen pankkipäivään riippumatta siitä, onko kyseessä credit- tai debit-kortti. Tähän asti tuo noin 10 päivää kestänyt viive on syntynyt todennäköisesti siitä, että maksu on tehty viikonlopun tienoilla, joka on lisännyt maksun tilitystä yrittäjälle kahdella ylimääräisellä päivällä.

Maksupäätteiden erät kulkevat seuraavanlaisen polun: Ensin kauppias lähettää maksuaineiston pankkiin, joka todennäköisesti tapahtuu joka ilta automaattisesti. Pankista Luottokunnan aineisto välitetään Luottokuntaan, jossa aineisto puolestaan jaetaan kahteen erilliseen erään, debit ja credit. Kun erät muodostuvat, tulee niihin automaattisesti maksatuksen eräpäivä kuuden pankkipäivän päähän (helmikuusta eteenpäin kahden). Eräpäivänä Luottokunta maksaa erät yrityksen tilille. (Turunen 2009a).

”Kauppias hyötyy merkittävästi etenkin nykyisten luottokortteilla (credit) ja debit-on-line-korteilla (esimerkiksi Visa Electron) tehtyjen maksujen uudesta tilitysjasta. Kuluttajan luotto- tai maksuaikakortilla tekemä ostos tilitetään kauppiaille kahdessa päivässä, kun se kuluttajalta laskutetaan selkeästi itse maksutapahtumaa myöhemmin.” (Pilkama 2009).

”Kuluttaja hyötyy tilitysjasta, jonka aikana kortinhaltijaa voidaan suojata väärinkäyttöriskeiltä. Kun korttimaksaminen on luotettavaa, kuluttaja käyttää maksukortteja mielellään. Suomessa on korttivaihtoon nähden puolet vähemmän väärinkäyttöä kuin Euroopassa keskimäärin. Korttimaksamisen turvallisuus ja virheettömyys on molempien osapuolten, niin kuluttajan kuin kauppiaan etu. Tilitysaika edistää yhteistä luottamusta.” (Pilkama 2009).

6.5.2 Suoraveloituksen ja maksuviitteen korvaantuminen

Toinen huolenaihe oli suoraveloituksen ja maksuviitteen korvaantuminen niiden SEPA-versioilla. Asiantuntijoita haastateltaessa ei suoraveloituksen faktoista ollut vielä selkoa. Nämä faktat tullaan julkaisemaan aikaisintaan vasta tämän työn valmistuttua, marraskuussa 2009. Kansallinen suoraveloitus tullaan kuitenkin korvaamaan luvussa 2.2.5 SEPA-suoraveloitus, kerrotulla tavalla, eli tilalle tulee jonkinlainen versio, tai versiot e-laskusta.

Kansallisia maksuviitteitä ei olla kuitenkaan vielä poistamassa kokonaan, vaan ne toimivat vanhaan tapaan uusien RF-viitteiden rinnalla, kuten todettiin luvussa 2.2.3 SEPA-tilisiirto. RF-viite on silti otettava käyttöön niiden yritysten kohdalla jotka lähettävät viitteellisiä maksuja Suomen rajojen ulkopuolelle, Euroopan unionin alueelle. (Hakala 2009; Nortesus 2009)

6.5.3 Hyöty yrittäjille

Aiemmin luvussa 4.1 Hyödyt yrittäjille, käytiin läpi hyötyjä joita SEPA tuo mukanaan yrittäjille. Nyt kun on käynyt selville, että tutkimukseen on osallistunut vain pienyrityksiä, voidaan tarkastella näitä hyötyjä tämän

kohderyhmän kohdalta. Yrittäjiä niin haastatteluissa kuin sähköpostikyselyssä mietitytti, mitä hyötyä SEPasta on pienyrityksille. Lähdetään käsittelemään asiaa ulkomaanmaksujen osalta. Suurimmat hyödyt SEPAn myötä tulevat juuri ulkomaanmaksuja käsitteleville yrityksille, ja faktahan on, ettei läheskään kaikilla pienyrityksillä ole ulkomaille päin suuntautuvaa toimintaa. Näin ollen Euroopan Unionin alueen sisäisen maksamisen helpottuminen ei suoranaisesti kosketa heitä. Niitä joita se koskettaa, on siitä ehdottomasti kaikki hyöty, mitä tuosta luvussa 4.1 Hyödyt yrittäjille, selvitettiin. Haastatteluissa kävi myös tämä asia ilmi. Mahdollisuus ulkomaantoimintaan on silti edelleen voimassa, sillä se on yksinkertaisempaa SEPAn myötä. Vaikka kotimaista kannattaa aina suosia, on yrittäjien hyvä tutustua tuotteita tilatessaan myös mitä muualla on, ja miksei asiakastarpeidenkin osalta.

Korttimaksamisen kannalta yrittäjän vastuu vähenee SEPA-korttien myötä. Korttien kopiointi tulee olemaan entistä vaikeampaa ja väärinkäyttö yleisestikin hankaloituu, kun korttiveloitukset hyväksytään henkilökohtaisella PIN-koodilla allekirjoituksen sijaan. Tämän uudistuksen myötä yrittäjälle ei jää enää taltioitavaksi suurta määrää erillisiä allekirjoitettuja kuitteja, vaan päivän maksutapahtumat tulostetaan maksupäätteistä päivän loppuksi. Korttipäätteen helppokäyttöisyyden ansiosta sen ovat ottaneet käyttöön jo jopa jotkin torimyyjät. Uudistus varmasti lisää tällaisten kojujen asiointimäärää, koska kaikilla ei aina ole käteistä matkassa.

6.5.4 Muutosten vaikutus käteisen käyttöön

Jotkin yrittäjät pohtivat, aiheuttaako SEPAn mukana tulevat uudet korttimaksuhinnastot käteisen rahan liikkuvuuden lisääntymistä, mutta todennäköisesti näin ei tule tapahtumaan. Aiemmin tehtyjen tutkimuksien mukaan, myös euroon siirryttyä käteisen rahan käsittely on vähentynyt huomattavasti. Yrittäjiä tietenkin uudet korttimaksuhinnastot harmittavat, varsinkin koska ne ovat prosenttimuotoisia. Käteisen rahan liikkuvuuden kasvaminen kuitenkin tarkoittaisi sitä, että yrittäjät ryhtyisivät erikseen perimään maksua kortilla maksavilta asiakkailta, jolloin asiakasryhmät saattaisivat siirtyä jälleen suosimaan käteistä maksamista. Käteisen lisääntyminen kassassa puolestaan tulisi kustantamaan yrittäjälle käteisen käsittelykuluina, viimeistään kun ne talletetaan pankkiin. (Nortesuo 2009.)

6.5.5 Syitä SEPAan siirtymiselle

Kysymys, ”Miksi SEPAan, kun toimi ne asiat ennenkin?”, oli muutaman haastatellun ja kyselyyn vastanneen yrityksen mielessä. Suomessahan maksutoiminta on toiminut erittäin hyvin jo ennen SEPA-suunnitelmia. On kuitenkin hankala alkaa eritellä Euroopan Unionin maita sijoituksille, kuka on ketäkin taitavampi hallitsemaan maksutoimet, sillä tämä vaatisi todella laajaa erillistä tutkimusta. Jokaisessa maassa on ollut oma kansallinen tapansa maksutoiminnassa ja se on todennäköisesti ollut suurimmassa osassa vielä toimiva, mikäli ei, niin se olisi ajan myötä kehitetty omalla tavallaan toimivaksi. Joissain asioissa voidaan silti sanoa, että Suomella

on selkeästi asia hallussa, sillä suomalaisten kehittämästä Finvoice-laskutusjärjestelmästä ollaan SEPAa kehitettäessä oltu kiinnostuneita ympäri Euroopan Unionia.

Myös euroon siirtyminen aiheutti samanlaista harmintunnetta ihmisiltä. Toimihan markkakin maksuvälineenä, mutta nyt Suomessa toimii sama valuutta, mikä suuressa osassa muuta Eurooppaa, jolloin valuuttaa ei tarvitse vaihtaa ja hinnat on ymmärrettävämpiä mihin euromaahan sitten menekin. Sama pätee myös toisin päin, ulkomaalaisten on helpompi tulla Suomeen ostoksille, ja ostovoima lisääntyy.

Pääsyyinä SEPAan siirtymisessä on kuitenkin se, että Suomi päätti vuonna 1995 liittyä Euroopan Unioniin, ja tämä jäsenyys velvoittaa Suomen siirtymään SEPAan muiden Euroopan Unionin maiden ohella. Kun tilannetta katsotaan kokonaisuutena, on SEPA hyvä asia, sillä se yhtenäistää monen maan maksutoiminnan ja näin ollen lisää tervehenkistä kilpailua sekä edesauttaa maiden ja niiden asukkaiden tasavertaisuutta.

6.5.6 SEPA verkkokaupassa

Tehdyssä kyselyssä ainoastaan yksi yritys toi esille mietteen, miten SEPA koskettaa verkkokauppaa. Vaikka asiaa pohti näin pieni prosentti, on se tärkeä asia, sillä verkkokauppatoiminta on lisääntynyt paljon viime vuosina. Verkkokauppatoiminta ei suoranaisesti ole vielä tässä vaiheessa SEPAa ajankohtaisin asia. Muutoksia tietenkin tulee verkkokaupan osalta samoissa asioissa kuin muiden yritysten, eli ainakin IBAN-numeron ja BIC-tunnuksen sekä verkkokauppayrityksen mahdollisten järjestelmäpäivitysten osalta. Mutta pääosin verkkokauppa on osana SEPAn kakkosvaiheessa, jossa mukana on SEPA-”nappimaksut” ja muu vastaava sähköinen maksutoiminta. SEPAn kakkosvaiheen alkamisesta ei ole faktaa, mutta todennäköisesti se alkaa vuoden 2012 tienoilla.

6.5.7 SEPAn vaikutukset pankki- ja luottoyhtiöihin

Jotkin yrittäjät ovat olleet myös sitä mieltä, että pankit ja luottoyhtiöt nettoavat SEPasta rahallisesti, kun yrittäjät enimmäkseen häviävät. SEPAan siirtyminen on yhtä investointia, niin pankeilta ja luottokunnalta kuin yrittäjiltäkin. Jokaisen rahaa käsittelevän laitoksen on investoitava uusiin systeemeihin, joten rahallisesti kukaan ei ole voittaja tässä vaiheessa SEPAn kehitystä. Esimerkkinä pankit tulevat SEPAn myötä menettämään paljon tulevan rahan virtaa ulkomaanmaksuissa. Aiemmin pankit tienasivat jokaisesta ulkomaanmaksusta tietyn summan, riippuen maksun luonteesta ja nopeudesta. SEPAn jälkeen ulkomaanmaksuista syntyneet tulot jäävät kokonaan pois, kun maksu toimitetaan Euroopan talousalueelle.

6.5.8 Pankkien eritahtinen eteneminen SEPA-toiminnassa

Kahta tilitoimistoa haastatellessa esille tuli selkeä ongelma, jota ohjelmistotalot olivat harmitelleet. Ongelma oli pankkien eteneminen eri tahtiin

SEPA-kehityksessä. Ohjelmistotalot, joilla on ohjelmistoissa yhteydet useaan pankkiin eivät tästä syystä ole voineet kehittää ohjelmistojaan loppuun saakka SEPA-valmiiksi. Ohjelmistotalot joutuvat odottamaan kunkin ohjelmistoon liittyvän pankin valmiuksien toteutumista. Tästä syystä tili-toimistot taas joutuvat selvittämään asiakkailleen miksei uusia ohjelmistoja vielä ole voitu ottaa käyttöön, ja ettei syy ole ohjelmistotalojen.

7 TULOSTEN LUOTETTAVUUDEN ARVIOINTI

Tutkimustulosten luotettavuutta arvioidaan vertaamalla tuloksia muihin vastaavanlaisiin tutkimuksiin, sekä tarkastelemalla tutkimusmenetelmiä tutkittavaan kohderyhmään vertaillen.

Kuten tutkimustuloksissa on viitattu, vastaukset ovat hyvin lähellä vastaavia tuloksia, joita muut asiaa tutkineet ovat saaneet. Eroavaisuudet joita tuloksissa ilmenee, johtuvat hyvin todennäköisesti kohderyhmästä, joille tutkimukset on suoritettu. Baswaren ja JKN Consulting Oy:n tutkimuksissa oli mukana paljon suurempia yrityksiä, ja tähän tutkimukseen vastasi ainoastaan pienyrityksiä. Vastaavaa otosta tutkimuksen aikana ei löytynyt mistään, johon näitä tuloksia voisi suoraan verrata.

Kohderyhmänä olleiden pienyritysten tarkempi tietous aiheesta oli prosentuaalisesti, tutkimukseen vastanneista, vain noin puolet. Sähköinen kyselylomake joka yrityksiin lähetettiin, oli kuitenkin selkeä, eikä sisältänyt muutamaa kysymystä lukuun ottamatta aiheita, joihin vastaaja olisi voinut vastata väärin. Kysymykset koskivat vastaajan yritystoimintaa, josta jokaisella yrittäjällä on tarpeeksi tietämystä. Mikäli yrittäjät eivät jostain asiasta olleet varmoja, kuten SEPAn tarkoitusperistä tai mielipiteestä, miten SEPA edesauttaa Euroopan unionin alueen kehityksessä, useat yrittäjät vastasivat suoraan ”en tiedä” tai ”en osaa sanoa”, eli arvauksiakaan ei ainakaan monia vastausprosentteihin nähden voinut olla.

Haastateltaessa Nordean asiantuntijoita aiheesta, oltiin siellä myös samoilla linjoilla, että suuremmat yritykset ovat olleet tietoisempia SEPA-siirtymän tiimoilta kuin pienemmät. Tämä seikka huolestutti myös asiantuntijoita.

Baswaren ja JKC Consulting Oy:n tutkimustulosesimerkistä, ja asiantuntijahaastattelun perusteella, voidaan todeta tämän kyseisen tutkimuksen tulosten olevan samaa mieltä yleisen aiheesta olevan käsityksen kanssa.

Tässä tutkimuksessa käytetty tiedonkeruutapa on myös käytännöllinen tapa kerätä tietoa yrittäjiltä. Internetin välityksellä tehdyssä kyselyssä yrittäjä voi vastata siihen silloin kun hänellä itsellään on aikaa, mistä syystä vastauksia on voitu pohtia tarkemmin. Tämän kaltaiseen päätelmään on todennäköisesti tullut myös Basware, joka on toimittanut vastaavia kyselyitä jo useita kahden vuoden aikana. Vastausten todenperäisyyttä lisää myös se seikka, että tässä tutkimuksessa käytettiin rinnalla myös henkilökohtaisia haastatteluja, joista selvisi yrittäjien ja näiden mahdollisten muiden kontaktien mielipiteet aiheesta. Näiden kahden, sähköisen kyselyn ja haastattelujen mielipiteet olivat keskiarvallisesti samoja.

8 TULOSTEN HYÖDYNNETTÄVYYS HÄMEEN YRITTÄJÄT RY:SSÄ

Ottaen huomioon Hämeen Yrittäjät Ry:n aseman tukemassa yrittäjiä, on tästä tutkimuksesta käynyt ilmi pienyritysten tiedon tarve SEPasta. Kvantitatiivisen osion tulokset osoittavat tarpeen uudistuksen lisätiedottamisesta. Kvalitatiivinen osio tarkentaa tiedottamisen sisällön. Näiltä osin tuloksien konkreettisuus ja siten hyödynnettävyys on todennettavissa.

Tutkimuksen pohjalta Hämeen Yrittäjät Ry tulee lisäämään ja kohdentamaan tiedotusta aiheesta Kanta-Hämeen yrityksille.

Tämä tutkimus itsessään julkaistaan Internetissä, ja linkki tutkimukseen lähetetään kaikille Hämeen Yrittäjät Ry:n postituslistalla oleville. Tutkimustuloksia tullaan myös käsittelemään Hämeen Yrittäjät Ry:n julkaiseman lehden artikkeleissa.

Vaikkeivät kaikki yrittäjät tästä tutkimuksesta tarvitsemaansa tietoa löytäisikään, herättelee se yrittäjiä ainakin tutustumaan aiheeseen lähemmin.

9 JOHTOPÄÄTÖKSET

Aivan aluksi johtopäätöksissä katsotaan johdannossa esitetyt tutkimusongelmat, ja mitä niistä on opittu. Ensimmäisenä pohdinnan aiheenahan oli, **miten yrittäjät ovat saaneet informaatiota tämän siirtymän alueilta.** Pääasiallisina informaation lähteenä yrittäjille olivat toimineet laite- ja järjestelmävalmistajat, yrittäjäjärjestöt sekä pankit. Jokainen äsken luetelluista ovat toiminnaltaan aloitteentekijöitä, ja varsin paljon yritysten kanssa tekemisissä. Tästä syystä ne ovatkin olleet paljon tutkimuksessa esillä. Informaatio on siis tullut suurimpaan osaa yrityksistä muiden toimijoiden siirtymän ohella, kun se on alkanut koskettaa yrityksiä näiden toimijoiden sidosryhminä. Jotkut yrittäjät vastasivat myös tutustuneensa aiheeseen Internetin kautta tai talousalan lehdistä. Informaatiosta käydään vielä tarkempaa pohdintaa alla olevissa muiden tutkimuskysymysten kappaleissa.

Toisena tutkimusongelmana oli kysymys, **onko siirtymä ylipäänsä tiedostettu ja millä tasolla.** Tämä olikin selkein esille noussut asia SEPAan liittyen, joka tutkimuksen lähes alkumetreillä kävi ilmi. SEPA, siirtymänä ja aiheena oli tiedostettu, ja siitä oli kuultu yrityksissä, mutta se tietotaso, joka ilmeni, oli melko vähäistä. Vaikka 67 % tutkimukseen osallistuneista yrittäjistä tunnisti SEPAn terminä ja noin 50 % osasi tarkentaa termin tarkoitusta, on se tutkimuksen tekijän mielestä pieni prosentti. Tämä ajatus tulee siitä, että olemme siirtymän keskivaiheilla, jolloin olettaisi jo 75–85 % yrityksistä olevan tietoisia tämän laajuisesta siirtymästä.

Yrityksissä siirtymän vaikutukset omaan yritystoimintaan olivat yleisin kysymys. Syitä tähän on pohdittu useaan kertaan työn eri vaiheissa. SEPAN tämänasteinen tietotaso pienyrityksissä johtuu siitä, ettei sitä ole käsitelty mediassa riittävästi. Lähes jokainen aihetta käsittelevä artikkeli johon tutkimusta tehdessä törmättiin, oli jonkin talouteen erikoistuneen julkaisun sivujen välissä. Televisiosta ei kukaan kertonut kuulleensa aiheesta, saati radiosta. Yrittäjäjärjestöt ovat tehneet parhaansa sanan eteenpäin viemiseksi, mutta heilläkään ei voittoa tavoittelemattomina tahoina ole riittävästi mahdollisuutta viedä sanaa jokaiseen yritykseen tarpeeksi huomiota herättävästi.

SEPAa suunniteltaessa on tutkimuksen tekijän mielestä jäänyt yksi asia selkeästi huomioimatta, yleinen ja kohdennettu tiedotus. SEPA-siirtymässä tarvitsisi olla enemmän näkyvyyttä ja jotain joka kannustaa yrittäjiä heräämään tähän aiheeseen. Hollannissa kannustimena on todennäköisesti toiminut korttihinnaston pysyminen samoissa vielä muutaman vuoden. Tämä auttaa yrittäjiä pääsemään SEPAan sisälle, ennen kuin se tarttuu kovemmin heidän kukkariihinsa. Tällainen on varmasti herättänyt yrittäjien positiivisen mielenkiinnon aihetta kohtaan.

Jatkopohdintana aiemmille oli kysymys, **miten yrittäjät ovat tämän siirtymän ottaneet vastaan.** Siirtymän vastaanottaminen oli yrityksissä enemmän negatiiviseen viittaavaa tai piittaamatonta, kuin suoranaisesti positiivista. Tämä oli odotettu tulos, ja siihen vastausta voidaan hakea suo-

raan psykologiasta, aiheen muutosvastarinta alta, joka on hyvin luonnollinen asia.

Muutoksen vastustamisessa kyse on loppujen lopuksi refleksistä, joka on vuosituhansien aikana iskostunut ihmiseen. Olemme eläneet niin kutsuttua sivistysaikakautta vielä suhteellisen vähän aikaa ja esi-isiemme selviytymistä ohjaavat ydinkäyttäytymistavat ovat täten pysyneet osana meitä. Pidämme tutuista ja turvallisista asioista, koska olemme huomanneet, että ne toimivat ja niiden avulla olemme onnistuneet, ainakin suhteellisen hyvin elämässämme. Muutos ja uuden tuleminen tuo aina epävarmuutta tuohon totuttuun toimintatapaan ja aiheuttaa vastustusta, jopa ihmisen itsensä huomaamatta. (Ylä-Soininmäki 2005.)

Mitä nopeammin muutos tulee ja siihen tulisi tottua, sitä suuremmin ihminen sitä vastustele. Tämä olisi näyttävästi tilanne osalla pienyrityksistä, koska SEPA on tullut heille yhtäkkiäsi valtavana muutoksena. Nyt yrittäjien olisikin hyvä käydä tätä muutosvastaisuuden vaistoaan vastaan, ja etsiä SEPA-siirtymästä kaikki itseä vähänkin koskettava tieto, ja omaksua se oman yrityksen toiminnassa.

Seuraava tutkimusongelma oli, **katsovatko yrittäjät siirtymän ajankoh- taiseksi tai ylipäänsä aiheelliseksi.** Suurin osa yrittäjistä ajatteli tilannetta kuitenkin myös kokonaisuutena, ja haastatteluissakin asiaa pohdiskeltua tuloksena oli, että SEPA on kuitenkin Euroopan Unionin aluetta edistävä toimenpide. Kysymyslomakkeen kohdassa 19, jossa tätä yrityksiltä tiedusteltiin, oli kyllä tutkimuksen luojalla pieni moka, sillä kysymyksen 19 vaihtoehto kolme ” Ei, SEPasta on hyötyä vain isommille yrityksille ja pienemmille SEPasta on enimmäkseen harmia.” Sana ”Ei”, ei oikein sovi vastausvaihtoehdon luonteeksi, koska siinä puhutaan silti SEPAn hyödystä isommille yrityksille. Tämän voi ainakin käsittää kahdella tapaa. Koska tutkimuksessakin kävi ilmi, että 34 % olivat tätä mieltä. Ajankohtanakin siirtymän katsottiin, suurimman osan haastateltujen kanssa, olevan kohdallaan, ottaen huomioon millä tahdilla Euroopan Unionia on kehitetty.

Viimeisenä tutkimusongelmana oli, **onko siirtymästä noussut joitain suurempia ongelmia ja jos on niin missä seikoissa.** Siirtymästä noussut suurin ongelma oli informaation puute, joka on käynyt ilmi tutkimustuloksissa useaan kertaan. Rahansiirron hidastuminen oli myös keskeisenä ongelmana korttimaksamisessa, mutta siihen on tulossa muutos.

SEPAn ongelmana tutkimuksen tekijä näkee sen seikan, että SEPAn ollessa vaihtoehdoton siirtymä, ei sen ”markkinointiin” ole nähty vielä tarpeeksi vaivaa. Aiheen tiedotuksen eteenpäin vieminen tuntuu jääneen vain muutaman tahon käsiin, koska se ei ole julkisuudessa saavuttanut riittävän suurta huomiota.

Euroopan unioniin liittymisen muistavat kaikki, sitä liputettiin kirjaimellisesti joka puolella. Valuutan vaihtuminen euroon kävi nopeasti, mutta sekin oli hyvin huomioitu, eikä tullut varmasti nurkan takaa kenellekään. Kun asioista puhutaan ja niitä käsitellään kunnolla ennen itse tapahtumaa,

saadaan aikaan keskustelua, joka johdattaa jokaisen ajattelemaan asiaa ja löytämään oikean asenteen tapahtuman vastaanottamiseksi. Kun asioita aletaan puida vasta tapahtuman aikana, se vie voimavaroja itse tapahtumaan siirtymisestä. Kun SEPAan tutustuu, ja saa ajateltua sitä kokonaisuutena, tuo se yritysmaailmaan paljon uusia mahdollisuuksia koko Euroopan alueella, eikä se näin ollen voi olla huono juttu. Tämä on tutkimuksen tekijän mielipide aiheesta, eikä varmasti ainoa.

Valtavasti kiitoksia tutkimukseen osallistuneille yrittäjille, kiitoksia myös kaikille haastatelluille ja keskustelukumppaneille sekä muuten tämän tutkimuksen eteen vaivaa nähneille henkilöille, milloin tarkastuksen ja milloin sen läpilukemisen ja silkan unirytmien tasoittamisen vuoksi!

TERMINOLOGIA

ARVOPÄIVÄ	(Value Date). Päivä, jonka tilanteen perusteella tilin saldolle lasketaan korko.
BIC	B ank I dentification C ode. Yksilöi pankin tiedot jossa kyseessä oleva tilinumero sijaitsee, katso sivu 7.
CLEARING	Maksutapahtumien käsittely. Lasketaan pankkien maksujen välityksessä syntyvien saatavien ja velkojen erotus.
CREDIT-KORTTI	Maksukortti jolla maksu tapahtuu korttikohtaiselta luotolta.
DEBIT-KORTTI	Maksukortti jolla maksu tapahtuu pankkitililtä.
DIREKTIIVI	Direktiiveissä määritellään tavoitteet, jotka tulee toteuttaa kansallisesti, esimerkiksi muuttamalla tarvittaessa lainsäädäntöä.
E-LASKU	Sähköinen lasku, joka maksetaan Internetissä oman verkkopankin kautta.
FINVOICE	Finvoice on Suomen Pankkiyhdistyksen määrittelemä verkkolaskumääritys. Määritys sisältää laskun perustiedot, kuten toimitetut tuotteet, hinnat ja päivämäärät. Finvoicen tarkoituksena on korvata paperinen lasku.
SEPA	S ingle E uro P ayment A rea. Euroopan laajuisen yhtenäisen maksukäytänne, katso sivu 2.
SIRUKORTTI	Uudenmallinen maksukortti jossa kortin toisessa päässä neliön muotoinen tietokonesiru, katso sivu 8.
INTERLINKING	Toistensa välillä yhteen linkitetty systeemit.
IBAN	I nternational B ank A ccount N umber. Kansainvälinen tilinumero, katso sivu 6.
ISO	I nternational O rganization for S tandardization. Kansainvälinen standardisointijärjestö.
MAGNEETTIJUOVA-KORTTI	Maksukortti, jonka tieto luetaan sen magneettinauhalta.

NETOTETTU KATEMAKSU	Toinen pankki kattaa velkansa toiselle pankille, ja vähentää siitä omat saatavansa. Katemaksuilla pankki kattaa toiselle pankille lähettämänsä maksutoimeksiannot.
PANEUROOPPA	Euroopan laajuinen.
PKI	Public Key Infrastructure. Julkisen avaimen infrastruktuuri. Ideana on, että kolmas osapuoli tarkistaa kahden toisilleen viestivien henkilöllisyyden jolloin molemmat voivat olla varmoja toisen luotettavuudesta.
PRODUKTIIVINEN	Tuottavaa toimintaa.
PSD	Payment Services Directive. Euroopan komission laatima uusi oikeudellinen kehys Euroopan maksuliikenteelle, katso sivu 4.
TARGET	Trans-European Automated Real-time Gross Settlement Express Transfer. Euroopassa toimiva keskuspankkien ylläpitämä automatisoitu reaaliaikainen rahojen välitys systeemi, katso sivu 6.
TARGET 2	Trans-European Automated Real-time Gross Settlement Express Transfer 2. TARGETin uudistettu systemiversio, katso sivu 6.
WEB-SERVICES	Pankkien uusi yhteyskäytäntö, joka tarjoaa yritysten eräsiirtopalveluun uuden tekniikan mukaisen turvaratkaisun.
XML	eXtensible Mark-up Language. Tiedonvälityskieli, katso sivu 11.

LÄHTEET

Internet-lähteet

Basware. 2009. Tutkimustulokset. Viitattu 15.10.2009.
http://www.basware.com/FI/Our_Solutions/maksuautomaatio/sepa/syksy/Pages/default.aspx?gclid=CImF6pa1-pkCFQMFZgod7i1xFA

Euroopan keskuspankki. 2006. Maksukorttien SEPA – Eurojärjestelmän näkemys. Viitattu 12.6.2009.
<http://www.ecb.int/pub/pdf/other/eurosystemsviewsepacards200611fi.pdf>

Euroopan keskuspankki. 2007. Maksupalveludirektiivi. Viitattu 19.5.2009. <http://www.ecb.int/press/pr/date/2007/html/pr070424.fi.html>

Finanssialan keskusliitto. 2008a. Kysymyksiä IBAN ja BIC. Viitattu 10.6.2009.
<http://www.fba.fi/modules/system/stdreq.aspx?P=2973&VID=default&SID=229801365939756&S=3&A=closeall&C=31555>

Finanssialan keskusliitto. 2008b. SEPA – maksukortit. Viitattu 12.6.2009.
http://www.fkl.fi/www/page/fk_www_4520

Finanssialan keskusliitto. 2008c. Yhtenäisen euromaksualueen toteutuminen Suomessa. Viitattu 12.6.2009.
<http://www.fkl.fi/ida/public/download.asp?docid=207406>

Haaranen Rauni. Sampo Oyj. 2008. SEPA – onko jo arkipäivää? Viitattu 8.6.2009.
http://www.helsinki.chamber.fi/files/3442/Helsingin_seudun_kauppakamaritilaisuus_Leppavaara_23_10_2008.pdf

Haverinen Jari-Pekka. Nordea Oyj. 2008. SEPA – Single Euro Payment Area. Viitattu 18.5.2009.
http://www.elive.fi/c/document_library/get_file?folderId=19962&name=DLFE-3317.pdf

HE 169/2009 vp. Hallituksen esitys Eduskunnalle maksupalvelulaiksi ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi. 2.10.2009.

International Organization for Standardization. 2009. Introduction to ISO 20022 – Universal financial industry message scheme. Viitattu 3.7.2009
<http://www.iso20022.org/>

Jolkkonen Jorma. Nordea Oyj. 2007. SEPA – Single Euro Payment Area. Viitattu 3.7.2009.
http://www.elive.fi/c/document_library/get_file?folderId=19962&name=DLFE-1017.ppt

Kankare Pauliina. 2008. Satakunnan Yrittäjä 5/2008, 14. Viitattu 5.7.2009.
<http://www.digipaper.fi/satakunnanyrittaja/14051/index.php?pgnumb=18>

Keski-Nisula Juha. Opus Capita Oy. 2007. SEPA – Single Euro Payment Area. Viitattu 14.6.2009.
http://www.tieke.fi/mp/db/material_folder/x/IMG/23119:23044/file/eBusinessFormum2410OpusCapitaSepatulee.pdf

Leinonen Harry. Suomen Pankki. 2008a. SEPA tehostaa kansainvälistä ja kotimaista maksamista euro-alueella. Viitattu 12.6.2009.
<http://www.bof.fi/NR/rdonlyres/5A779756-7E60-42AE-81C4-719B9014BC6E/0/20081028.pdf>

Leinonen Harry. Suomen Pankki. 2008b. Yhtenäinen euromaksualue (SEPA) kansalaisen näkökulmasta. Viitattu 11.6.2009.
http://www.rahamuseo.fi/monetaria/studia_monetaria_leinonen_kev%C3%A4t_2008.pdf

Leinonen Harry. Suomen Pankki. 2008c. SEPA:n seuraavat vaiheet. Viitattu 20.6.2009. <http://www.bof.fi/NR/rdonlyres/F7A55729-49F7-4624-AE20-A2F58ACBC482/0/20081112.pdf>

Lerssi-Lahdenvesi Arja. Lappeenrannan Teknillinen Yliopisto. 2006. Siurukortti. http://www2.it.lut.fi/kurssit/05-06/Ti5319200/Arja_Lerssi-Lahdenvesi.pdf

Niemelä Anne-Mari. Tampereen Teknillinen Yliopisto. 2009. Yritysten ja julkisten organisaatioiden tietoisuus SEPA:sta ja siihen valmistautuminen. Viitattu 14.10.2009. <http://www.jknc.fi/media/SEPAJKNC.pdf>

Nisén Anne. Suomen Pankkiyhdistys. 2006. SEPA Single Euro Payment Area. Viitattu 3.7.2009.
http://www.tieke.fi/mp/db/material_folder/x/IMG/19959:19942/file/SEPA_eBusinessForum_20061108.pdf

Nordea. 2009 Visa Debit. Viitattu 3.7.2009.
<http://www.nordea.fi/Henkil%C3%B6asiakkaat/Kortit+ja+maksut/Kortit/Visa+Debit/997122.html>

OP-Pohjola-ryhmä. 2009. IBAN ja BIC - kansainvälinen pankkiyhteystieto. Viitattu 10.6.2009. <https://www.op.fi/op?cid=150057461>

Paypers and PaySys Consultancy, The. 2008a. SEPA Paypers 2/2008, 2. Viitattu 18.6.2009.
http://www.thepayers.com/headlines/sepa_payers.pdf

Paypers and PaySys Consultancy, The. 2009. SEPA Paypers 4/2009, 1. Viitattu 23.6.2009.
<http://www.thepayers.com/products/SEPAPayers.aspx>

Paypers and PaySys Consultancy, The. 2008b. Mobile payments 2008 – Market overview and analysis. Viitattu 15.6.2009.
<http://www.thepayers.com/reports/reportdetails.aspx?bid=R734673>

Pilkama Mikko. Luottokunta. 2009. Korttimaksut kauppiaan tilille kahdessa pankkipäivässä. Viitattu 16.10.2009.
<http://www.luottokunta.fi/fi/media/tiedotteet/view/1253789694/>

Sormunen Timo. 2008. VARMA työeläkeasioiden erikoislehti 2/2008, 24-25. Viitattu 16.5.2009.
<http://www.digipaper.fi/varma/14295/index.php?pgnumb=24>

Valtioneuvosto. 2009. EU:n historiaa. Viitattu 14.5.2009.
<http://www.valtioneuvosto.fi/eu/tietoa/historiaa/fi.jsp>

Ylä-Soinimäki Timo. 2005. Kokonaisvaltainen menestys. Viitattu 17.10.2009. <http://timoyla.com/muut/muutos.html>

Sähköpostiviestit

Keihänen Kalle. Nordea Oyj. 2009. Lähetetty 18.9.2009. VL: TARGETista kysymyksiä. Vastaanottaja Aki Somerkallio. Viitattu 19.9.2009.

Turunen Kirsi. Nordea Oyj. 2009a Lähetetty 9.11.2009. VS: Opinnäyte-työ. Vastaanottaja Aki Somerkallio. Viitattu 9.11.2009.

Haastattelut

Hakala Tiina. Nordea Oyj. 2009. Asiantuntijahaastattelu 12.10.2009

Nortesuo Juhani. 2009. Nordea Oyj. Asiantuntijahaastattelu 12.10.2009

Turunen Kirsi. Nordea Oyj. 2009b. Asiantuntijahaastattelu 19.8.2009

Kuvat

Commons.wikimedia. 2007. File:Eastern-Europe-map.svg.
<http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Eastern-Europe-map.svg>

YRITYKSEN SEPA -VALMIUDEN TARKISTUSLISTA

Toimet yrityksenne sisällä

- Nimetkää yrityksessänne vastuuhenkilö, joka huolehtii SEPAA koskevan tiedon hankkimisesta ja tiedottamisesta yrityksessänne sekä toimintasuunnitelman päivittämisestä.
  - Ovatko yrityksen sisäiset ja ulkoiset osapuolet tunnistettuja ja informoituja SEPAn laajuudesta ja aikataulusta heidän toimiinsa?
- Analysoikaa SEPAn tuomat mahdollisuudet ja haasteet liiketoiminnallenne.
- Kartoittakaa maksuvirtanne ja maksutapanne sekä mitä vaikutuksia SEPAlla on niihin.
- Analysoikaa EURO-tiliennetä jatkossa SEPA-alueella.
- Pankkiyhteystiedot (IBAN ja BIC) on päivitettävä mm. reskontriin. Selvittäkää vaikutukset myös muihin järjestelmiinne.
- Pohtikaa, onko SEPA -maksuilla vaikutusta yrityksenne maksuprosesseihin ja rutiinien ajoituksiin.
- Varautukaa siihen, että SEPA -tilisiirrossa oleva uusi maksun lisätietoryhmä voidaan automaattisesti hyödyntää.

Käsiteltävät asiat järjestelmätoimittajienne kanssa

- Ottakaa yhteyttä järjestelmätoimittajiinne ja käynnistäkää keskustelut SEPAn mahdollisista vaikutuksista järjestelmiinne:
  - Mitä muutoksia on tehtävä, jotta nykyiset järjestelmät ovat SEPA-yhteensopivia?
  - Milloin SEPA-päivitykset voidaan tehdä ohjelmistoihin?
  - Milloin maksuaineistojen uusi XML-standardi (XML ISO 20022) voidaan ottaa käyttöön?
  - Miten järjestelmä tukee siirtymäkauden aikaisia rinnakkaisia maksuprosesseja?
  - Vaikuttaako XML:n käyttöönotto pankkiliittymäpintaan? Kommunikointi- ja turvaratkaisut: Web-service ja PKI.
  - Voitteko vähentää pankkiyhteysohjelmistojenne sekä turva- ja kommunikointitapojen määrää pankkeihinne päin?
  - Varmistakaa, että järjestelmänsä käsittelee tiliotteiden SEPA -maksuja koskevat lisätietokentät automaattisesti.
  - Miten järjestelmätoimittajanne voi tukea sähköisen laskutuksen käyttöönottoa?

- Jos yrityksenne ottaa vastaan korttimaksuja, varmistakaa että käytössä on maksupäätteet, jotka pystyvät lukemaan magneettinauhojen lisäksi myös sirukortteja. Lisäksi on hyvä varmistaa, että päätteessä on uusin ohjelmistoversio käytössä.

Käsiteltävät asiat toimittajien, asiakkaiden ja muiden osapuolien kanssa

- Varmistakaa, että asiakkaillenne lähetettävissä laskuissa on päivitettyinä yrityksenne tilinumero IBAN -muodossa sekä BIC -koodi.
- Selvittäkää toimittajienne ja yhteistyökumppanienne IBAN- ja BIC -numerot.
- Keskustelkaa asiakkaiden, toimittajien ja muiden yhteistyökumppaneidenne kanssa, jotta voitte arvioida vaikuttaako SEPA nykyiseen liiketoimintatapaanne.

Selvittäkää henkilöstönne tilinumerot IBAN- ja BIC -muodossa palkanmaksua varten.

SÄHKÖPOSTIKYSELY

KYSELY SEPA -maksukäytänteestä yrittäjien näkökulmasta

PROJECT E PAY

Arvoisa yrittäjä, tämä kysely teetetään osana Hämeen ammattikorkeakoulun tradenomitutkinnon opinnäytetyötä jonka toimeksiantajana on Hämeen Yrittäjät etujärjestö. Opinnäytetyön tavoitteena on selventää uutta EU:n SEPA -maksuinfrastruktuuriin siirtymistä yrittäjien näkökulmasta.

Kaikki kyselyn tiedot käsitellään luottamuksellisesti, eikä kyselyyn vastanneiden tietoja yhdistetä opinnäytetyössä esille tuleviin tuloksiin, ellei yritys itse niin halua. Voitte myös delegoida kyselyn jollekin toiselle yrityksestänne, mikäli katsotte jonkun toisen olevan otollisempi vastaamaan alla oleviin kysymyksiin.

Kyselyn täyttäminen kestää noin 10-15 minuuttia. Tähdellä (*) merkityt kohdat ovat pakollisia.

1) Onko SEPA terminä Teille tuttu? *

Mikäli SEPA ei ole Teille tuttu, ilmiöön voi tutustua esimerkiksi tästä Finanssialan Keskusliiton linkistä: [FKL SEPA](#)

- Kyllä
- Ei

2) Tapahtuuko toiminnassanne ulkomaille suuntautuvaa kaupankäyntiä? *

- Kyllä, yrityksellämme on ulkomailla toimivia asiakkaita
- Kyllä, yrityksemme on ulkomailla toimivan toisen yrityksen asiakas
- Kyllä, yrityksellämme on ulkomailla toimivia asiakkaita, sekä on itse ulkomailla toimivan toisen yrityksen asiakas
- Ei, yrityksellämme ei ole ulkomaille suuntautuvaa toimintaa

3) Käytetäänkö Teillä suoraveloitussopimuksia? *

- Kyllä, toisten yritysten kanssa tapahtuvassa maksutoiminnassa
- Kyllä, tarjoamme suoraveloitumahdollisuuden asiakkaillemme
- Kyllä, käytämme suoraveloitussopimuksia sekä yritysten, että asiakkaiden keskuudessa
- Ei, maksumme peritään muilla keinoin

4) Käytetäänkö Teillä e-laskusopimuksia? *

- Kyllä, toisten yritysten kanssa tapahtuvassa maksutoiminnassa

- Kyllä, tarjoamme e-laskutus mahdollisuutta asiakkaillemme
- Kyllä, käytämme e-laskutusta sekä yritysten, että asiakkaiden keskuudessa
- Ei, maksumme peritään muilla keinoin

5) Kansallinen suoraveloitussopimus tulee poistumaan käytöstä ensivuoden lopussa, miten tämä vaikuttaa Teidän maksujen perintäänne?

Mikäli vastasitte kysymykseen 3. kieltävästi voitte jättää vastaamatta tähän kysymykseen.

- Otamme käyttöön e-laskutuksen
- Otamme käyttöön suoraveloitussopimuksen korvaavan vaihtoehdon
- Emme tule korvaamaan sitä millään
- Ei tietoa tässä vaiheessa

6) Ottaako yrityksenne vastaan korttimaksuja? *

- Kyllä, hyväksymme Visan
- Kyllä, hyväksymme MasterCardin
- Kyllä, hyväksymme sekä Visan että MasterCardin
- Kyllä, jokin/jotkin muut kortit
- Ei, yrityksemme ei hyväksy kortteja maksuvälineenä

7) Vaikuttaako SEPA:n myötä muuttuvat korttimaksukäytännöt kortilla maksamiseen yrityksessänne? *

- Toimintamme korttien kohdalla pysyy entisellään
- Aiomme lisätä kortteillamaksun mahdollisuuksia
- Pyrimme vähentämään korttimaksujen vastaanottamista
- Emme jatkossa hyväksy kortteja maksuvälineenä

8) Mitkä ovat käsityksenne SEPA:n tavoitteista, mitä SEPAlla mielestänne pyritään saavuttamaan? *

9) Missä vaiheessa SEPA siirtymää yrityksenne on? *

- Siirtymää ei ole huomioitu. Miksei?
- Siirtymästä on keskusteltu
- Siirtymä on aloitettu
- Siirtymä on toteutettu niin pitkälle kuin tällä hetkellä mahdollista

10) Minkälaisia ajatuksia siirtymä on yrityksessänne herättänyt? *

- Myönteisiä
- Negatiivisia
- Ei minkäänlaisia

11) Perustelkaa edellinen vastauksenne, eli mistä syystä ajatukset ovat olleet sen suuntaisia? *

12) Oletteko saaneet tarjouksia SEPA –järjestelmiin liittyen? Jos olette, mistä? (Mainitkaa tarjouksen antaneen yrityksen/toimijan nimi) *

13) Ovatko pankit olleet yhteyksissä yritykseenne SEPAan liittyvien toimienpiteiden osalta? *

- Kyllä, hyvin aktiivisesti
- Kyllä, muutamaan otteeseen
- Ei, emme ole saaneet yhteydenottoja pankeista

14) Katsotteko, että olette saaneet pankeilta tarpeeksi informaatiota SEPAan liittyen? *

- Kyllä
- Ei

15) Minkälaista infoa/apua olette pankeilta saaneet SEPAan liittyen? *

16) Oletteko saaneet infoa SEPASTA jostain muualta, mistä? *

- Finanssialan keskusliitto
- Konsulttiyritys
- Järjestelmänvalmistajat
- Yrittäjäjärjestö
- Jostain muualta, mistä

17) Minkälaista lisäinfoa/apua toivoisitte saavanne SEPAan liittyen? *

18) Koetteko SEPA:n edesauttavan yritystoimintaanne? *

- Kyllä, SEPA luo uusia hyviä mahdollisuuksia yritystoiminnallemme
- Mahdollisesti, SEPA voi luoda uusia mahdollisuuksia yritystoiminnallemme
- Epätodennäköistä, että SEPA edesauttaisi yritystoimintaamme
- Ei, SEPA aiheuttaa enemmän harmia kuin hyötyä yritystoiminnallemme

19) Onko SEPA mielestänne hyvä ja ajankohtainen jatke Euroopan talousalueen kehityksessä? *

- Kyllä, SEPA edistää rahan liikkuvuutta ja näin myös yritystoimintaa EU alueella.
- Kyllä, SEPA on hyvä jatke ETA:n kehityksessä, muttei olisi ollut vielä ajankohtainen.

- Ei, SEPAsta on hyötyä vain isommille yrityksille ja pienemmille SEPAsta on enimmäkseen harmia.
- Ei, SEPA ei tällaisenaan ole hyvä jatke ETA:n kehityksessä.
- Oma mielipide:

20) Kertokaa lyhyesti, mikä katsotte olevan hankalin ja ongelmallisin vaihe yrityksenne SEPAan siirtymisessä? Miksi? *

21) Onko Teillä muuta kommentoitava SEPAsta? Oliko jokin kysymys epäselvä, tai haluatteko tarkentaa jonkin kohdan vastaustanne?

22) Kuinka monta työntekijää yrityksessänne on? *

- Yksinyrittäjä
- 2-9
- 10-49
- 50-250
- yli 250

23) Mikä on oma tehtäväkuvanne yrityksessä? *

- Yrittäjä
- Toimitusjohtaja
- Talouspäällikkö
- Kirjanpidosta vastaava
- Maksuliikenteestä vastaava
- Jokin muu, mikä?

24) Lopuksi, teen vielä myöhemmin henkilökohtaisia haastatteluja yrityksiin SEPAan liittyen, olisiko Teidän yrityksenne halukas antamaan haastattelun, jossa kävisimme SEPAA läpi tarkemmin juuri Teidän toimintanne kannalta?

Mikäli olette kiinnostunut jättäkää alle yrityksenne sekä oma nimenne, sähköpostiosoite ja puhelinnumero jotta saan Teihin yhteyden.

Paljon kiitoksia vastauksestanne! Kyselyn tulosten julkaisu ja www-osoite, jossa ne ovat luettavissa, tullaan kertomaan Hämeen Yrittäjät -lehdessä ja Hämeen Yrittäjien verkkosivuilla.

- Aki Somerkallio

TEEMAHAASTATTELURUNKO

Yrityksen toiminnasta

- Onko toimintaa ulkomailla
- Minkälaiset maksutavat yleisimpiä, asiakkailta päin
- Työntekijöiden määrä

SEPAsta

Yleistietotaso

- Onko tietoa
- Milloin on lähdetty liikkeelle
- Mistä tietoa on saatu
- Kumpi osapuoli teki aloitteen
- Onko tietoa saatu riittävästi

Siirtymän toteutus

- Miten siirtymää on yrityksessä toteutettu, onko nimetty esim. tiimi
- Onko siirtymäaika riittävä
- Ongelmat
- Minkälaisia investointeja tehty
<1000, 1000-5000, 5000-8000, 8000-10 000, >10 000

Mielipide SEPAsta

- Mitä SEPA tarjoaa yrityksellenne
- Yleisesti yrittäjyydelle
- Hyvät ja huonot puolet
- SEPAan siirtymisen ajankohdan otollisuus